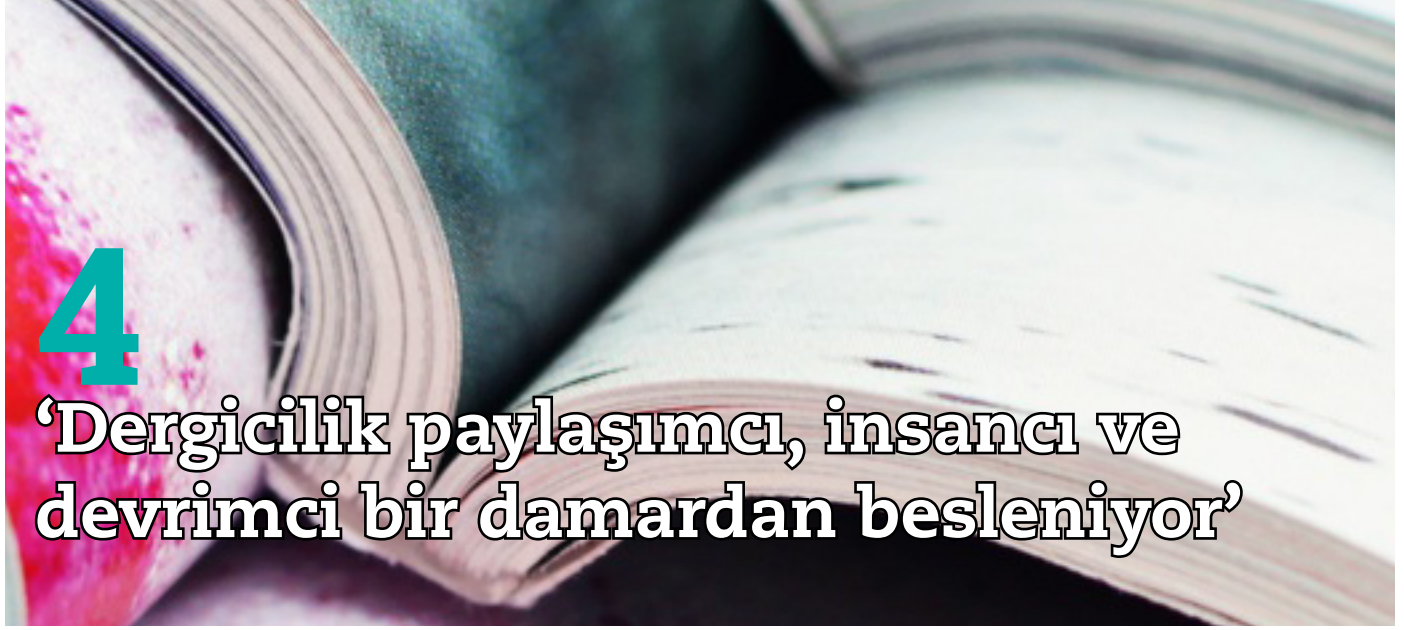

Felsefe dergisi Özne'yi kuran Günay: Dergicilik devrimci bir damardan besleniyor

Ziya Gül ile geçmişe yolculuk:
Karadenizli devrimciler

'Vejetaryen kurt' ve insanın özgürlüğü

Korkunun Irmağında: 90'ların
Diyarbakır'ı

11

**Korkunun Irmağında: 90'ların
Diyarbakır'ı**

Deniz Mahabad

18

Reklamlar nasıl korku ve arzu üretir?

Kerem Yılmaz

21

Ziya Gül ile geçmişe yolculuk:

Karadenizli devrimciler

Okan Çil

25

'Vejetaryen kurt' ve insanın özgürlüğü

Elif Şahin Hamidi

28

Etkinlik

29

Yeni Çıkanlar - Çok Okunanlar

Sayı: 52 | Nisan 2019

Yayın Sahibi

AND Gazetecilik ve Yayıncılık,

San. ve Tic. A.Ş. adına

Vedat Zencir

Genel Yayın Yönetmeni

Ali Duran Topuz

İcra Kurulu Başkanı ve**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**

Ömer Araz

Yazı İşleri Müdürü

Cennet Sepetci / Anıl Mert Özsoy

Kapak Tasarım

Cennet Sepetci

Katkıda Bulunanlar

Soner Sert, Deniz Mahabad, Kerem

Yılmaz, Okan Çil, Elif Şahin Hamidi

Yönetim Yeri:

Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad.

Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234

Sarıyer/İstanbul

Santral (212) 3463601, Faks (212)

3463635

e-mail: info@gazeteduvar.com.tr

Duvar Kitap'ta yayımlanan yazı,

haber ve fotoğrafların her türlü telif

hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık

Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin

alınmadan, kaynak gösterilmeden ve

link verilmeden iktibas edilemez.

Merhaba,

Soner Sert, felsefe alanında pek fazla işlenmemiş temaları ele alan Özne'nin kurcusu Mustafa Günay'la Türkiye dergiciliğini konuştu: "İşin duygu boyutu da küçümsenemez. Dergicilik biraz da paylaşımcı, insancı ve devrimci bir damardan besleniyor diyebilirim."

Suzan Samancı'nın ilk romanı "Korkunun Irmağında", Deniz Mahabad'ın kalemiyle...

Gökçe Zeybek Kabakçı'nın İletişim Yayınları'ndan yayımlanan "Maksimum Korunma: Korku Çağında Reklam" kitabını Kerem Yılmaz inceledi: "Hayatımızı istila eden reklamların, korkularımız ve arzularımız üstünde işleyen mekaniğini analiz ediyor."

Ziya Gül'ün, 27 Mayıs 1960 darbesinden 12 Eylül 1980'e dek Karadeniz'de yaşananları içeren "Giresun Yol Hikâyeleri", Okan Çil'in anlatımıyla...

Ve Elif Şahin Hamidi yazdı: "Masallarda her şey mümkündür! Bir kurt, tıpkı Ayesha L. Rubio'nun "Kırmızı Başlıklı Kız ve Vejetaryen Kurt" isimli masalındaki gibi kendi kendini belirleyebilir ve et yemeye "hayır" diyebilir, iyi kalpli, vejetaryen bir kurt olmayı tercih edebilir."

Marifet iltifata tabidir. İyi okumalar!

İyi okumalar!

Özgür Topuz

Özne Genel Yayın Yönetmeni Günay: Dergicilik paylaşımcı, insancı ve devrimci bir damardan besleniyor

Felsefe dergisi Özne'nin kurucusu ve yayın yönetmeni Mustafa Günay ile Türkiye dergiciliğini konuştuk. Günay: "Ülkemizde dergicilik önemli bir tutku ve gelenek olarak düşünülebilir. Zaten dergicilik ayrı bir tutku, bir düşünce temeli de var ama işin duygu boyutu da küçümsenemez. Bu noktada dergicilik biraz da paylaşımcı, insancı ve devrimci bir damardan besleniyor diyebilirim."

Soner Sert

2004 Ocak-Şubat ayından itibaren yayımlanan Özne felsefe dergisi, felsefe konusunda üreten, yaratan kişileri, özneleri buluşturan bir ortam olma iddiası taşıyan; akademisyenleri ve üniversite dışından kişileri de bünyesinde bulunduruyor. Kuruluşundan bugüne, özel sayılarıyla dikkat çeken Özne, 4. sayısında ünlü filozof Kant'ın 200. ölüm yıldönümü nedeniyle onun felsefesini ele alan yazılara yer verirken, 2005 yılında çıkan 5. sayıda "Türkiye'de Felsefe" konusunu ele aldı ve bugüne kadar çıkan her sayıda belirli bir konuda özel dosyalara yer verdi.

"Felsefe alanında önemli ve pek fazla işlenmemiş temaları ve sorunları ele almaya çalışıyoruz. Kimi zaman da toplumsal-kültürel ve siyasi gündemin ve güncelliğin arka planına felsefe gözüyle bakmaya çalışıyoruz" iddiasıyla ortaya çıkan dergi

çevresinden, kurucusu ve yayın yönetmeni Mustafa Günay ile bir araya geldik. Türkiye dergiciliğini, Özne'nin varoluş sebeplerini ve dergicilikte gelenek mefhumunu konuştuk.

İlk olarak, felsefeyi ya da diğer bilim disiplinlerini konu edinen herhangi bir yazı kaleme alan bir yazar, derginize nasıl ulaşıyor?

Dergimizin felsefe çevrelerinde bilindiğini düşünüyorum. Dergiyi tanımayanlar da ya kitapçılarda karşılaşıyorlar ya da internet ortamında rastlamış olabiliyorlar.

Özne dergisi, varoluş ve biçimleniş durumunu hangi felsefi temel üzerine şekillendirir? Düşünsel sürecinizin altyapısını hangi sözlerle anlatırsınız?

Bu soruya cevap olarak Özne dergisinin ilk çıkışından bugüne kadarki sürecinden söz etmem yerinde olur. Özne, kuruluşundan bu güne çeşitli özel sayılarıyla dikkati çekti. 4. sayıda ünlü filozof Kant'ın 200. ölüm yıldönümü nedeniyle onun felsefesini ele alan yazılar ağırlıktaydı. 2005 yılında çıkan 5. sayıda "Türkiye'de Felsefe" konusu ele alındı ve bugüne kadar çıkan her sayıda belirli bir konuda özel dosyalara yer verildi. Bu dosyaların konuları şöyle sıralanabilir: felsefe-edebiyat ilişkileri (6. sayı, 2006), nihilizm sorunu (7. sayı, 2007), Türkiye'yi düşünmek (8. sayı, 2008), akıl (9. sayı, 2009), bunalım (10. sayı, 2010), Aristoteles özel sayısı (11-12. sayı, 2011, Edit. Hatice Nur Erkızan), Felsefe ve günümüz sorunları (13. sayı, güz 2011, Edit. H. Haluk Erdem), Jean Baudrillard sayısı (14. sayı, bahar 2011, Edit. Oğuz Adanır), "Siyasetin Aynasında Türkiye" (15. Sayı, Güz 2011, Edit. Ali Osman Gündoğan).

Son yıllardaki sayıların konusu ve editörleri şöyle sıralanabilir:

16. Kitap, Bahar 2012, Heidegger özel sayısı, Edit. Zehragül Aşkın

17. Kitap, Güz 2012, Rousseau, Edit. H. Haluk Erdem-Mustafa Günay

18. Kitap, Bahar 2013, Feminizm ve Felsefe, Edit. Hatice Nur Erkızan-Aylin Çankaya-Esra Çağrı-Yasemin Akış

19. Kitap, Güz 2013, Albert Camus, Edit. İsmail H. Demirdöven

20. Kitap, Bahar 2014, Sinema ve Felsefe, Edit. Oğuz Adanır

21. Kitap, Güz 2014, Felsefi Bir Sorun Olarak İnanma, Edit. Uluğ Nutku

22. Kitap, Bahar 2015, Nermi Uygur, Edit. Betül Çotuksöken

23. Kitap, Güz, Tarihe Felsefeyle Bakmak, Edit. Doğan Özlem

24. Kitap, Bahar 2016, Platon, Edit. Birdal Akar

'Aristoteles özel sayısından itibaren her sayının editörlüğünü, ülkemizde konuyla ilgili çalışmaları olan ve alanında uzman hocalarımız ve arkadaşlarımız yapmaktadır. Her sayıda daha nitelikli ve daha iyi bir dergi için çalışıyoruz. Akademik nitelikli olmakla birlikte, felsefeye ilgi duyanların da ilgiyle okuyabileceği bir düzeyi yakalamaya çalışıyoruz. Çünkü felsefenin yalnızca akademinin duvarları ve sınırları içinde kalmayıp, insana ve hayata yönelmesi gerektiğini düşünüyoruz.'

25. Kitap, Güz 2016, Kierkegaard, Edit. Yasemin Akış Yaman,

26. Kitap, Bahar 2017, Türkiye'de Felsefenin Yüzyılı, Edit. Betül Çotuksöken

27. Kitap, Güz, 2017, Hegel, Edit. Çetin Türkyılmaz

28. Kitap, Bahar 2018, Doğumunun 200. Yılında Marx, Edit. Doğan Göçmen

29. Kitap, Güz 2018, Stoa Felsefesi, Edit. Hatice Nur Beyaz Erkızan.

Bahar 2019 sayımızın konusunu ise, "Medeniyet Tasavvurları" olarak belirledik. Bu sayının editörü Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Felsefe bölümünden hocamız Hüseyin Gazi Topdemir. Medeniyet, uygarlık, kültür kavramlarını ve bunlarla ilişkili sorunları irdeleyen yazıları bekliyoruz. Merak edenler derginin [blogundan](#) daha ayrıntı bilgi edinebilirler.

Aristoteles özel sayısından itibaren her sayının editörlüğünü, ülkemizde konuyla ilgili çalışmaları olan ve alanında uzman hocalarımız ve arkadaşlarımız yapmaktadır. Her sayıda daha nitelikli ve daha iyi bir dergi için çalışıyoruz. Akademik nitelikli olmakla birlikte, felsefeye ilgi duyanların da ilgiyle okuyabileceği bir düzeyi yakalamaya çalışıyoruz. Çünkü felsefenin yalnızca akademinin duvarları ve sınırları içinde kalmayıp, insana ve hayata yönelmesi gerektiğini düşünüyoruz. Felsefe elbette her sorunu çözmez, her derdimize kolay çözümler de önermez. Ama felsefe olmadan da, yaşadığımız kültür ve toplum sorunlarını, insanımızın varoluş sorunlarını anlama ve değerlendirme imkânı bulamayız.

Felsefe alanında önemli ve pek fazla işlenmemiş temaları ve sorunları ele almaya çalışıyoruz. Kimi zaman da toplumsal-kültürel ve siyasi gündemin ve güncelliğin arka planına felsefe gözüyle bakmaya çalışıyoruz. Felsefe, insanın yüzyıllar boyu tartıştığı ve yanıtını aradığı bazı temel/sürekli sorularla uğraştığı kadar, bugün yaşayan insanın karşılaştığı sorunlarla da ilgilenmek ve içinde yaşadığımız ülkenin ve dünyanın sorunlarıyla yüzleşmek durumundadır. Bu bağlamda dergilere önemli görevler düştüğü de söylenebilir. Gazetelerde ve ekranlarda dile getirilen olayların ve sosyal gerçekliğin, kavramsal, düşünsel ve eleştirel bir çözümlemesini, yorumunu ve değerlendirmesini yapmak, düşünce, sanat ve bilim insanlarına düşen bir sorumluluktur.

Dergilerin ortaya çıkması kadar önemli bir konu da okuruna ulaşabilmesidir. Bu nedenle yetişkinler ve eğitimciler

başta olmak üzere okuma kültürünün güçlendirilmesi, teşvik edilmesi gerekiyor. Okuma kültürünün güçlenmesi aynı zamanda yazma, yaratma ve kendini ifade etme ve kendini gerçekleştirme kültürünün de güçlenmesi demektir. Bu nokta da dergilerin, düşünme ufkuymuza farklı pencereler açtıklarını söyleyebiliriz. Özne dergisi de olanaklar ve koşullar çerçevesinde düşünce dünyamızda farklı pencereler açmaya ve ülkemizde felsefe kültürünün gelişimine katkıda bulunmaya çalışmaktadır.

'AKADEMİSYENLERİN YANI SIRA GENÇLERE DE YER VERİYORUZ'

Dergicilikte editör- yazar ilişkisini nasıl yorumlarsınız? İlk kez bir dergiye yazı gönderen bir yazarın editörle ilişkisi, ona bakış açısı ne oluyor?

Öncelikle gelen yazılar bir ön okumadan geçiriliyor. Sonra eğer uygun görülürse makalenin konusuyla ilgili hakemlere gönderiyoruz. Ancak bazı eksiklikler varsa, yazının gözden geçirilip geliştirilmesi konusunda önerilerimiz de olabiliyor. Felsefe alanında akademisyen hocalarımızın yanı sıra gençlerin çalışmalarına da yer veriyoruz. Özellikle genç kalemlerin düşünce alanında üretkenliğinin artmasına önem veriyoruz. Şöyle söyleyeyim, lise öğrencilerinin yazıları da yer alabiliyor dergimizde. Bir örnek vermek gerekirse, dergimizde yazılarıyla yer alan lise öğrencisi Ruken Asya Çiftçi, Türkiye Felsefe Kurumu tarafından düzenlenen Felsefe Olimpiyatlarında birinci oldu.

Bu seneki üretiminiz nasıldı? Ekonomik krizin yaptırımını oldu mu? Krizin sürekliliğinden ve üretiminizin niteliğini etkilediğinden bahsetmek mümkün mü?

Özne dergisi yılda iki sayı çıkıyor. Ya bir filozof ya da felsefi bir konu ve problem hakkında oluyor sayıların içeriği. Dosya konusu dışındaki yazılara da yer veriyoruz. Bu nedenle bize gelen makale sayısı ve bunların niteliği, her zaman farklılık gösterebiliyor. Bazı konularda beklentimizin altında yazı gelebiliyor. Şunu söyleyebilirim, nicelik olarak yayınlanan dergi sayısı ve makale sayıları her geçen gün çoğalıyor. Ama bu noktada karşımıza çıkan nicel artışın bir nitelik gelişimiyle birlikte gitmediği söylenebilir. Akademik teşvik, akademik yükselme, bir şekilde puan toplama eğilimiyle yapılan birçok çalışmanın nitelik bakımından sorunlu olduğunu görüyorum.

Ekonomik kriz etkilidir, ancak bu etki daha çok kâğıt ve basım maliyetlerinin artmasıyla ve sonuçta dergi fiyatlarının

'Felsefe alanında akademisyen hocalarımızın yanı sıra gençlerin çalışmalarına da yer veriyoruz. Özellikle genç kalemlerin düşünce alanında üretkenliğinin artmasına önem veriyoruz. Şöyle söyleyeyim, lise öğrencilerinin yazıları da yer alabiliyor dergimizde. Bir örnek vermek gerekirse, dergimizde yazılarıyla yer alan lise öğrencisi Ruken Asya Çiftçi, Türkiye Felsefe Kurumu tarafından düzenlenen Felsefe Olimpiyatlarında birinci oldu.'

'Dergiler, kültürün toprağında yeşerir ve bu topraktan beslenerek hayat bulur ve tinsel ufkumuzu genişletirler. Cemil Meriç şöyle demiştir: "Dergi, hür tefekkürün kalesi." Gerçekten de dergiler özgür düşünmenin ve yaratmanın kendini ortaya koyduğu ve dile getirdiği ortamlardır. Bu bağlamda bir toplumun sanat, bilim ve düşünce alanındaki arayışları, başarılar ve zenginliği öncelikle dergilerde görünür. Dergiler aynı zamanda bir okul işlevi görür. Nice edebiyat, sanat ve düşünce insanların yetişmesinde, gelişiminde dergilerin işlevi göz ardı edilemez.'

yükselmesiyle ilgili görünmektedir. Kimi dergiler kapanırken kimileri de ayakta kalabilmek için zam yaptılar. Bu durum ise okurların süreli yayınları edinmelerini daha da zorlaştırmıştır.

Düşünce üretimi, yeni yaklaşımlar ortaya koyma konusunda ise krizlerin ve bunalımların, yalnızca felsefeyi değil, sanatı ve edebiyatı da olumlu anlamda etkilemesi söz konusudur. Bunalım zamanları aynı zamanda arayış zamanlarıdır. Bu nedenle böyle dönemlerde yeni düşüncelerin ve felsefelerin oluşma ortamı da vardır. Bu noktada dergilerin de yaşanan zamanın sorunlarına duyarlı olmaları ve düşünsel arayışların ifade araçları işlevini taşımaları gereklidir.

Sosyal medyanın okur ile iletişimde dergiciliğe ne gibi katkıları oldu? İnternetin üretim ve tüketim bağlamında bilimsel yazılara etkisi sizce nedir?

Sosyal medya ile ilgilenen biri değilim. Ama elbette katkıları vardır. İnternet ortamı, hem üretilen bilgiyi paylaşma hem de bu bilgilere kolaylıkla ulaşma olanağı sunmaktadır. Dijital ortamda yayımlanan pek çok felsefe dergisi de mevcuttur. Ancak felsefe adına yapılacak daha çok şey vardır. Bu nedenle internetten, bilgi kirliliği ve çöplüğü problemini de göz önünde tutarak, daha fazla yararlanmak mümkündür. Ama şimdilik benim tercihim ve eğilimim, klasik-basılı dergilerden yanadır.

'DERGİLER OKUL İŞLEVİ GÖRÜR'

İçinde bulunduğumuz yıllar itibariyle portal ve dergi sayısının artması durumunu nasıl yorumlarsınız? 70'li ve 80'li yıllara nazaran, niceliğin ve niteliğin –olumlu ya da olumsuz-değiştiğini söylemek mümkün mü?

Dergiler, kültürün toprağında yeşerir ve bu topraktan beslenerek hayat bulur ve tinsel ufkumuzu genişletirler. Cemil Meriç şöyle demiştir: "Dergi, hür tefekkürün kalesi." Gerçekten de dergiler özgür düşünmenin ve yaratmanın kendini ortaya koyduğu ve dile getirdiği ortamlardır. Bu bağlamda bir toplumun sanat, bilim ve düşünce alanındaki arayışları, başarılar ve zenginliği öncelikle dergilerde görünür. Dergiler aynı zamanda bir okul işlevi görür. Nice edebiyat, sanat ve düşünce insanların yetişmesinde, gelişiminde dergilerin işlevi göz ardı edilemez.

70'li ve 80'li yıllarla günümüz kıyaslırsak, elbette önemli

değişmelerle karşılaşırız. Eskiden dergilerin okul olma işlevi vardı, özellikle genç kuşakların sanatsal-kültürel birikimlerini artırma ve onların yetişmesi yönünde daha olumlu işlev taşıdıklarını söyleyebilirim. Yolladığınız bir yazı, bir şiir ya da öykü, hemen yayınlanmazdı. Dolayısıyla edebiyat dünyasına adım atmak isteyenler, dergileri takip ederlerdi, ilgilendikleri konularla ilgili kitapları ve yayınları izlerlerdi. Örneğin, günümüzde neredeyse şiir yazmayan kimse yok. Ama şiirle ilgilenenlerin çoğu dergileri almıyor, hatta önemli şairlerin kitaplarını bile okumuyor. Şiiri bilmeden, Türk ve Dünya şiirini tanımadan şiirsel üretimde bulunanların sayısı her gün artıyor. Ama yazılanların şiir değeri nedir, bunun da ayrıca incelenmesi, tartışılması gerekir. Bir de, son yıllarda sayıları sürekli artış gösteren popüler dergilerin de edebiyatın ve sanatın geleceği açısından köreltici bir etkisi olduğunu düşünüyorum. Ancak geçmişten gelen, köklü bir tarihi bulunan bazı dergiler de ne yazık ki geçmiş yıllarda taşıdıkları anlam ve işlevlerden uzak görünmektedirler. Yeni çıkan bazı nitelikli dergiler de hak ettikleri ilgiyi göremiyor, bekledikleri okur desteğini bulamıyorlar. Birçok konuda olduğu gibi zor ve karanlık zamanlardan geçiyoruz. Ama yaşadığımız zorlukları ve karanlıkları aşmamızı sağlayacak ışığı ve olanakları da kendimizde taşıyoruz. Ne olursa olsun geleceğe umutla bakmaktan yanayım.

Yazın dünyasını biçimsel ve içeriksel olarak şekillendiren ilk ortamın dergiler olduğu düşünülürken, yazarın yazdıklarını ilk olarak dergilerde görmesinin etkisiyle, dergilerin yazara vaat ettiği şeylerden en önemlisinin özgüven olduğunu söylemek mümkün mü? Dergiler, yazara ne vaat eder? Ya da karşıtını da sormak mümkün: Yazar, dergilere ne vaat eder?

Son günlerde Ahmed Arif'in Leyla Erbil'e yazdığı mektuplardan oluşan kitabı okudum. Sorunuzla ilgili olarak A. Arif'in sözlerini hatırladım. Paylaşmak isterim, 1955lerde şöyle demiş şairimiz: "Sanatçılar özel bir tasnifle ikiye ayrılır: 1. Yazdıkları dergi vs'den şereflenenler, 2. Yazdıkları dergilere şeref verenler."

Dergiler elbette öncelikle yazarlarıyla ve tabii ki okurlarıyla var olurlar. Dergi ile yazar arasında karşılıklı bir ilişki vardır. Belli bir düzeyi ve okunurluğu olan bir dergide yazmak, yazara özgüven verebilir, onu daha geliştirici bir etki uyandırabilir. Ancak bazı dergilerle belli kişilerin sürekli yazdığını da görebiliyoruz. Bu noktada bazen dergiler belli bir yazar kadrosunun ifade aracına dönüşebilir. Kimi dergiler farklı yazarlara(şairlere) kapılarını kilitli tutabiliyorlar çeşitli nedenlerle.

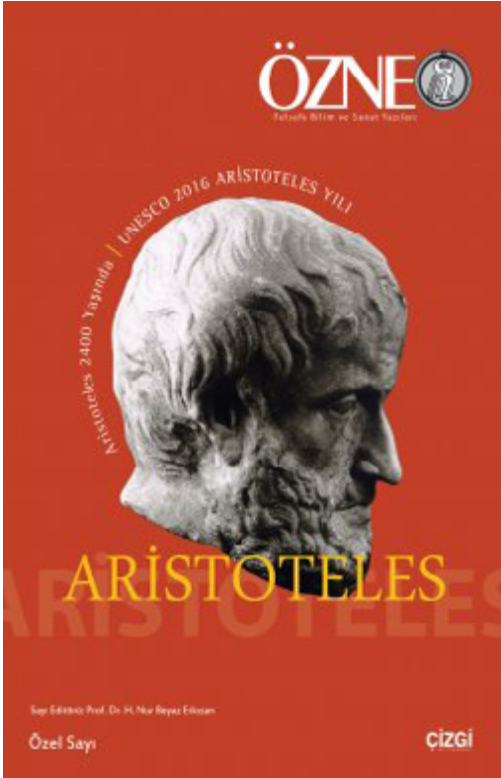
'Dergiler elbette öncelikle yazarlarıyla ve tabii ki okurlarıyla var olurlar. Dergi ile yazar arasında karşılıklı bir ilişki vardır. Belli bir düzeyi ve okunurluğu olan bir dergide yazmak, yazara özgüven verebilir, onu daha geliştirici bir etki uyandırabilir. Ancak bazı dergilerle belli kişilerin sürekli yazdığını da görebiliyoruz. Bu noktada bazen dergiler belli bir yazar kadrosunun ifade aracına dönüşebilir. Kimi dergiler farklı yazarlara(şairlere) kapılarını kilitli tutabiliyorlar çeşitli nedenlerle.'

Türkiye’de dergi mefhumunun önemli bir gelenek olduğunu söylemek mümkün. Geçmişten bu yana, pek çok yazar bir araya gelerek ortak üretim yapmış, dergiler çıkarmıştır. Kendinizi yakın bulduğunuz bir gelenek oldu mu? 200 sene sonra bugünlerden bahsedildiğinde, üretiminizin hayatla olan ilişkisinin nasıl tanımlanmasını istersiniz?

Evet, ülkemizde dergicilik önemli bir tutku ve gelenek olarak düşünülebilir. Bu konuda verilebilecek birçok örnek var. Zaten dergicilik ayrı bir tutku, bir düşünce temeli de var ama işin duygu boyutu da küçümsenemez. Bu noktada dergicilik biraz da paylaşımcı, insançı ve devrimci bir damardan besleniyor diyebilirim. Yoksa o kadar zorluğa gönüllü olarak göğüs gerilir mi, emek ve zaman harcanır mıydı?

Kendimi özellikle yakın bulduğum bir gelenek değil ama önemseydiğim, sevdiğim dergiler var. Eskiden beri dergileri olabildiğince takip etmeye çalışırım. Bu noktada anmak gerekirse; Defter dergisi, Türkiye Yazıları, Yazko Edebiyat, Yazko Felsefe Yazıları, özellikle Vehbi Hacıkadıroğlu’nun çıkardığı zamanlardaki Felsefe Tartışmaları dergisi, sonra İnsancıl dergisi geliyor aklıma. Afşar Timuçin hocanın bir grup arkadaşıyla çıkarmış olduğu Felsefe dergisini de unutmamak gerekir. Felsefe alanında son çıkan dergilerden biri de dostum ve meslektaşım Hatice Nur Erkızan’ın yönetiminde yayınlanan Arkhe-Logos dergisidir. Her derginin ayrı bir rengi, kendine özgü çizgisi ve havası vardır, olmalıdır da zaten. Yoksa dergi çıkarmış olmak için bu işi yapmanın bir anlamı yoktur sanırım.

Dergilerin de zorlandığı bir dönemdeyiz. Bu noktada kültürel hava, politik koşulların ağırlığı da çok etkili görünüyor. Ama her ortamda ve koşulda yeni fikirlerin, yeni arayışların ve anlayışların tohumlarının yeşerdiği, filizlendiği yerler her zaman dergiler olmuştur. Dünya düşünce ve kültür tarihinde de durum böyledir. Kültür bakımından çoraklığın önüne geçmek için ve özellikle yaygınlaştırılmaya çalışılan korku ortamına karşı eleştirel ve özgür aklın sesini duyurabilmek için dergiler oldukça önemli. Dergilerin sesinin çoğaldığı ve kültürde yaratıcı atılımlarla yol açtığı olduğu bir yeni yıl dileğiyle, dergimize gösterdiğiniz ilgi ve kendimizi anlatma imkânı verdiğiniz için teşekkür ederim.

Özne Dergisi, Aristoteles Özel Sayısı

Korkunun Irmağında: 90'ların Diyarbakır'ı

Suzan Samancı'nın ilk romanı "Korkunun Irmağında" doksanlı yıllarda OHAL'e maruz bırakılmış, Doğu ve Güneydoğu'nun iç savaşı andıran çatışmalı sürecinde bölgenin önemli kenti olan Diyarbakır'da yaşanan şiddet ve korku atmosferini, "isimsiz ana karakter, Yekta, Kendal ve Dara" üzerinden tarihsel bir dokuyla sunar. Bilincin yarası yüreği acıtırsa da "Dudaklarımızda korkuya meydan okuyan ıslık vardı" der Samancı...

Deniz Mahabad

İnsan doğduğu topraklara özgüdür: dili, rengi, etnisitesi, ahlakı... Ancak kimi coğrafyalara/kültürlere yönelik bir yok etme biçimi olan sömürü, vicdanın sınırlarını yerle bir ederken, "İnsan kanı"nı bulaştırır. Şiddet yanlısı iktidarların el değiştirmesi ise inat ve yetenekle acıyı içselleştiren bir halk tabanı oluşturur. Henüz çıplaklıklarını idrak edemeyen toplumların, kendinden olmayana reva gördüğü baskılar, korku ikliminin en yalın halidir.

Edebiyat ve dilin arkaik ilişkisi toplumlar arası çok kültürlülüğe zemin hazırlamış denebilir; ancak dilsel olgu bir çırpıda oluşmayan bir sürece tabidir: yasak, inkâr ve kültürel yok oluş... Samancı, inkâr edilen ana dilinin her türlü acısını, ona dayatılan ve "koca karınlı kentte göğün dili" dediği dil ile anlatıyor: "Başkasının dilinde bülbül kendi dilimde kekemeydim."

Samancı, susmayı, ölümden kurtuluşun tek yolu sayan ancak hiç-

bir surette yaşama hakkı tanınmayan ikinci dilin trajedisini ortaya koyar. Kuşlar bile kendi dilinde şarkı söylerken suskunluk, korkunun öteki yüzü olup çıkar: “Kendi şarkılarını söylemekte inat edenlerin mezarlarına dinamit koyuyorlardı.” İnsanların binlerce yıldır süregelen nefretleri aslında, kendi korkularının şiddete dökülmüş halidir. İşte bu yüzden korku, insanları kendi aidiyetlerinden uzaklaştırma politikasında kullanılan en güçlü argümandır.

Samancı'nın metinlerinde, korkunun darmadağın ettiği, sıkışmış ve kendini ifade edemeyen bilinçler, sessiz ve kararlı bir varoluşun peşindeler. Gri ve ölümcül atmosferin, zamanı ve mekânı bile flulaştırdığı ve kahramanın sıkça dile getirdiği “uzadıkça uzayan zaman” aslında uzadıkça uzayan, hiç bitmeyen ve insanı dumura uğratan kanıksanan şiddet ve ölüm imgesini çağırıştırır. Kimlik bunalımının labirentinde dönen kahramanların “Surlu Kent”teki pasif ve kararlı direnişleri, var olmak ve de yaşamak için sınırın ötesine geçmekten başka çözüm olmayan bir eyleme dönüşür.

“Benim babam korkağın tekiydi. Yarı kentliler, döneke ve korkak olur. Memurdu. Lojmanda daha fazla oturabilmek için her sabah marş dinlerdi. Balkonda ekmeğini otlu peynire banıp anneme emirler yağdırırdı: “Radyo dinle, güzel Türkçe konuşmaya bak, unut lee loo'ları.” Hep korkuyu ve acıyı bilmeyen kentleri düşünen isimsiz kahraman, ancak üniversitede kimlik arayışının bunalımına girip, kendi geçmişini ve babasını sorgular. Babanın düzene boyun eğişi, pasifliği ve kendine yabancılaşmasına öfkesi, kendi gerçeğini geç kavramanın verdiği acının isyanıyla birleşirken var olma savaşı, annesinin ezikliğinde sorguya bazen de acımaya dönüşür. Sarı lojmanlar uğruna köçek gibi oynayan baba, utancın, dayatmaların ve umursamazlığın göstergesi olarak sunulsa da, aslında kimliksizleştirilenin öteki yüzü olarak çıkar karşımıza. Utancından nehir sularıyla arınmak isteyen anneyse “daha büyükler”in yanındaki eğreti gülümsemesi ve eğik başıyla sadece kocasını değil kendi varlığını da silikleştiren geleneksel bir toplumun silüetidir.

90'LARIN DİYARBAKIR'INDA ŞİDDET VE KORKU ATMOSFERİ

Korkunun Irmağında, doksanlı yıllarda OHAL'e maruz bırakılmış, Doğu ve Güneydoğu'nun iç savaşı andıran çatışmalı sürecinde bölgenin önemli kenti olan Diyarbakır'da yaşanan şiddet ve korku atmosferini, “isimsiz ana karakter, Yekta, Kendal ve Dara” üzerinden tarihsel bir dokuyla sunar. Dönemin Diyarbakır'ında halk arasında baskın olan ifadeler ve “itirafçı, korucu, yakılmış/boşaltılmış köyler, faili meçhuller, yetim çocuklar, yoksulluk, çaresizlik, şiddet...” gibi belli başlı sözcükler yaşa-

'Korkunun Irmağında, doksanlı yıllarda OHAL'e maruz bırakılmış, Doğu ve Güneydoğu'nun iç savaşı andıran çatışmalı sürecinde bölgenin önemli kenti olan Diyarbakır'da yaşanan şiddet ve korku atmosferini, “isimsiz ana karakter, Yekta, Kendal ve Dara” üzerinden tarihsel bir dokuyla sunar. Dönemin Diyarbakır'ında halk arasında baskın olan ifadeler ve “itirafçı, korucu, yakılmış/boşaltılmış köyler, faili meçhuller, yetim çocuklar, yoksulluk, çaresizlik, şiddet...” gibi belli başlı sözcükler yaşamın sığdırıldığı dar, karanlık ve kuşatılmış dehlizler olarak karşımıza çıkar.'

'Betimlemenin geleneksel ifadelerden uzaklığı ve durağan zamanların dışında kişi veya olayların oluşturduğu boşluklar kurguyu hareketlendirir. Kendini bir karmaşada bulan okuyucu -ki savaş başlı başına bir kaostur- huzurlu bir dünyanın arayışına girer. Bu yönüyle "Bize kimse özgürlüğü öğretmemişti. Sadece özgürlük adına ölmeyi öğretmişlerdi" diyen Svetlana Aleksiyeviç'i hatırlatır kitap.'

mın sığdırıldığı dar, karanlık ve kuşatılmış dehlizler olarak karşımıza çıkar.

Yazarın dili epiksi izlenim verse de kullanmış olduğu şiirsel üslup, kurgunun derinliğini güçlü tutar. Üsluptaki derinlik, okuyucuyu ilk etapta zorlasa da cümlelerin taşıdığı gerçeklik, yörenin kendine has birçok özelliğinin yansıtılması açısından son derece önemlidir. Kısa diyaloglar, iç monologlar ve bilinç akışlarıyla şekillenen anlatımda, görünüşte birbiriyle ilgisi olmayan konular bir pazılın parçası gibi bütüncül bir kimlik kazanır. Dilsel buluşlar ve ironik ifadelerle ilgi çekici hale gelen roman, yöresel sözcüklerin baskınlığı ve karakterlerin isimleriyle, aidiyet duygusunun insanın ancak doğduğu topraklara özgü seslenişini gösterir.

Betimlemenin geleneksel ifadelerden uzaklığı ve durağan zamanların dışında kişi veya olayların oluşturduğu boşluklar kurguyu hareketlendirir. Kendini bir karmaşada bulan okuyucu -ki savaş başlı başına bir kaostur- huzurlu bir dünyanın arayışına girer. Bu yönüyle "Bize kimse özgürlüğü öğretmemişti. Sadece özgürlük adına ölmeyi öğretmişlerdi" diyen Svetlana Aleksiyeviç'i hatırlatır kitap.

Romanın karakterleri insan yüzlerinin ve aidiyetlerinin ayrıştırılması ile şekillenir. Deforme olmuş bir toplumsallığın yanı sıra, savaşın çirkin yönlerinden fuhuşun kol gezdiğini imler... Anlatılan gerçekler karşısında, okuyucularda "kadına" savaşın olmadığı bir dünya sunma duygusu uyanır ki; kadın başlı başına bir varoluştur. Sıradan insanların dayanamayacağı acıları güçlü imgelerle sunan yazar, bu anlamda kadının güçlü dünyasını anlatan Virginia Woolf'un "Kendine Ait Bir Oda"sında bulur kendini. İçten ve derin bir anlatımla yazılan roman, yaşanan olayların ve insan duygularının savaşla beraber ortaya çıkan sonuçları üzerinde gezinir.

Bertrand Russell'in "Politikada insan doğası hep dış koşulların ona uydurulması gereken bir başlangıç noktası olarak kabul edile gelmiştir. Gerçekte ise, dış koşullar insan doğasını değiştirir; karşılıklı etkileşim ile aralarında bir uyum sağlanmaya çalışılır. Bir ortamdan alınıp birdenbire bir başka ortama konulan bir kimse özgür değildir" ifadesi diyalogun önemi ve insanın kendi özünden uzaklaştırmanın sonuçsuzluğunu vurgular. Bu bağlamda "Korkunun Irmağında" kendi doğasını yaşamak isteyen insanların, yok sayıldığını ve kendi coğrafyasında bile başkası gibi davranması/konuşması istenen bir toplumun tarihini anlatır. Kitabın daha ilk sayfasında "Dönüp dolaşıp ölüm kentlerini, bozguna uğramış coğrafyamızı anlatıyoruz" cümlesi politik, ekonomik, sosyal açıdan devlet eliyle istikrarsız

birakılan bölgeyi işaret eder. Bölgenin, dağıtılan gıdaların çetelesinin tutulması ve yiyeceklere ambargo uygulanması yollarıyla da sıkı bir denetime tabi tutulduğu eserden anlaşılır.

SUZAN SAMANCI'NIN TANIKLIKLARI: SÜRGÜN, UMUTLARDAN TRAVMALARA, ÖLÜME SÜRÜLÜŞ

Suzan Samancı, toplumsal ve coğrafi her koşulun savaş tarafından şekillendirildiği bir ortamda yaşamıştır. İnsanların kendi özlerinden, umutlarından kopararak travmalara, sürgüne, ölüme sürülüşüne yakından tanık olmuştur. İç savaşın insanları zorunlu olarak sürüklediği birçok noktada bu tanıklığın izleri görülür. İnsandan ve insan olmaktan umut kesilir. Bölge sefalet, yoksulluk, üretimsizlik, eğitimsizlikle bilinçli olarak yüzleştirilir. Savaş bir bakıma kaçınılmazdır. Mücadele için gerekçeye dönüşen baskılar, romanın ana karakterleri üzerinden güçlü metaforlarla verilir. Acının insanı aşmayan tarafı yaşama mücadelesini sürekli kılar. Toplumdaki huzursuzluğun hayatı her anlamda çöktüğünü, ayrıca politik çarpıklıkların bölgede kaosa neden olduğunu şu ifadeden anlıyoruz: “Karanlığa bakıyordum. O ıslak küf kokulu evler... Dut ağacında sallanan gövdeler... Ölüm ne ki! Hep bir ağzdan ölüm ne ki! diye fısıldıyorduk.”

Romanda dul kadınlara yönelik çeşitli vurgular, çoğunlukla erkeklerin öldürüldüğünün habercisidir. “Boşuna kırılmayın, kocasız kalacaksınız, erkek mi kaldı?” Dul kalan kadınların yanı sıra, yeni yetişen kızların ve diğer kadınların nasıl kullanıldığı, cinsel istismara maruz kalanların acı gerçeklikleri de somut görüntülerle aktarılır. İşkencede tecavüzlere ve hakaretlere uğrayan, sivil giyimli mezar ayaklıkların ağız dolusu iğrençlikler savurması yüzünden, sokaklarda rahat dolaşamayan kadınlar bu görüntülerin yansımasıdır.

Romanın başında Mizgin'in güçlü yapısı, yöresinden/geçmişinden getirdiği özellikleri, erkek tanımayacak kalın beli ve bülbül gibi konuştuğu ana dili isimsiz kahramanın gözüyle ele alınır. İsimsiz kahraman, varlığından güç aldığı Mizgin'in ölümünü kabul edemez bir türlü ve onu mezarı bilinecek bir ölü haline getirir kendi hayallerinde.

Kadınlar farklı yönleriyle bütünlük oluştururlar eserde. Umut, direnme ve öz değerler Mizgin'in kararlı durumunda sergilenirken, inanç, yetenek, merhamet ve isyan Akriman'ın heykellerinde hayat bulur. Ağzı dualılardan, boyalılara, ayaklarına taş bağlayıp nehre atlayanlardan,

'Kadınlar farklı yönleriyle bütünlük oluştururlar eserde. Umut, direnme ve öz değerler Mizgin'in kararlı durumunda sergilenirken, inanç, yetenek, merhamet ve isyan Akriman'ın heykellerinde hayat bulur. Ağzı dualılardan, boyalılara, ayaklarına taş bağlayıp nehre atlayanlardan, işkencelerden sağ çıkanlara kadar, romanda yer alan tüm kadınlar isimsiz kahramanın "konmamış" adını tamamlamaktadır. Bu yüzden kahraman isimsiz olsa da kimliksiz değildir.'

'Uykular, Samancı'nın deyişiyile 'Kaf Dağı'ndadır artık'. Aşkı düşünecek zamanları yoktur. Kurşunlar aşkları delik deşik ederken Akriman'ın posta kutusuna atılan tehdit mektubu, korkularını gülme krizine dönüştürür. Kenti terk etmeye karar verdiklerinde, Akriman da ortadan kaybolur. Kaçmış mıdır, öldürülmüş müdür, bilinmez; sanki uzadıkça uzayan zaman bir anaför gibi çekip almıştır onu.'

işkencelerden sağ çıkanlara kadar, romanda yer alan tüm kadınlar isimsiz kahramanın "konmamış" adını tamam-lamaktadır. Bu yüzden kahraman isimsiz olsa da kimlik-siz değildir.

Hayatta kalma ve çıkış yolu bulmak için sıkça değiştirilen evler, dilsiz sığınağın kaleleri gibi olsa da, romanın ortalarında, güçlü, farklı karakteriyle komşu Süryani Akriman'ı tanırız. Akriman'ın kocası, sistemle iş birliği yapan tetikçi ve sonradan öldürülendir. Çamurdan heykelcikler yaparak gücünü toplamaya çalışan Akri-man, kışın ortasında beyaz ayakkabı giyerek umudunu diri tutar. Beyaz ayakkabı Akriman'a aydınlık günleri anımsatsa da dernekte çalışan, devlete muhbirlik yapan ve dernekte kadınları sıkıştıran şüpheliye göre o "Beyaz ayakkabılı kaltaktır!" Akriman'a kocası gibi muhbirlik dayatılır. "Eşşek beyni yiyen kocamın izinden yürümemi istiyorlardı. Onlar kulağımın dibinde marş çaldıkça, ben de kendi şarkımı söylüyordum" diyen Akriman, "Aptallar ölmüyor!" diyecek kadar da bilinçlidir.

Uykular, Samancı'nın deyişiyile 'Kaf Dağı'ndadır artık'. Aşkı düşünecek zamanları yoktur. Kurşunlar aşkları delik deşik ederken Akriman'ın posta kutusuna atılan tehdit mektubu, korkularını gülme krizine dönüştürür. Kenti terk etmeye karar verdiklerinde, Akriman da ortadan kaybolur. Kaçmış mıdır, öldürülmüş müdür, bilinmez; sanki uzadıkça uzayan zaman bir anaför gibi çekip almış-tır onu.

Caddelerden homurdanarak geçen askeri araçlar, insan yutan dev analarına benzer. Kentin soluğu, her türlü kımiltısı, ıssızlığı, nesnelere, insanlar korku imgesine sap-lanırlar. Kahramanlar ufacak bir sese, perdenin kenarına, pencere pervazına duyarlı hale gelirler. Şüphe ve parano-ya soluk alınan hava kadar normalleşir. Piyasa kitapçısına öfkelenir isimsiz kahraman, "Piyasa kitapçısı o uçtum akıllı adam, kafa ütöleyen kitapları özenle diziyordu vit-rine. Durdum. Beni görünce kaşları çatıldı. Muşmula su-ratlı herif sanki bok var yüzümde." Boyalı kızları görünce elleri kemerine giden ve "kitap" değil "satmak/yanaşmak" derdinde olan "kitapçı (!)" gibi adamlar midelerini bulan-dırır isimsiz kahramanın. Çünkü o, kemerine sıkıştırdığı kitaplarla daha dik durduğuna inanır ve bilincinin karan-lılığını, çaresizliğin girdaplarını kitaplarıyla aydınlatanlar-dandır.

KORKU-TERCİH-ACI ÜÇGENİ

“Birleşen ellerimize alışmaya çalışıyoruz. Bazen donup kalıyoruz; donukluğumuzun karamsarlığa dönüşmemesi için kendimizi zorluyoruz. Farklı bilinçlerle karşılaşmak sarsıyor, yeniliyor; nedenlere niçinlere sürüklerken, oluşu tercihi dayatıyor. Gelişmek acının ırmağına dalış...” Baskının bireyi geliştirdiği anlatılırken, bu süreçte var olan zorunlu tercihlerin korku-tercih-acı üçgenini bütünleştirdiği duyumsanır. Korku ikliminin hâkim olduğu coğrafyalarda bilinçsel farkındalıklar bireyleri yorgun düşürse de hayati durumların söz konusu olduğu noktalarda iradenin gücü öğrencilerin örgütsel yanı ile anlatılır.

“Bazıları ceplerinde kurumuş kulak taşıyormuş; hatta kulakları boyayıp anahtarlık da yapıyorlarmış. Konuşmalarında kelle çetelesi, mark ve dolar varmış.” Egemen seçkinlerin insan kültürünün yok oluşuna tanık/neden olması, önyargıları dinç tutan propagandaların sürekliliği anlatılan birçok olayın kaynağında görülür. Yazar, diyalog karşıtı uygulamaların kalın duvarlar şeklinde örülmesini, boyun eğme ediminin toplumun her kademesine kabul ettirilmesini nehir kıyısında, köprü altında, ağaç dallarında hatta elektrik direklerinde sallanan ölümlerle dile getirir.

“Yılan gibi kıvrılan yollar, uçsuz bucaksız tarlalar, sisli morumsu dağlar, basık yoksul evler, basma perdeli pencereler, çalı çırpı tezek dolu avlular... Dar sokaklar, yapışık evler”, bölgenin kadim kenti ne sırlar taşıyordur rahminde. Doğmamış, bin yıllardır biriktirilen sırlar. Ölüleri soğan çuvalları gibi taşıyan genç çocuğun dilinde kent konuşturulur aslında: “Ölü taşımak soğan çuvalı taşımaktan daha kolay. Karnını patakladı. Bunun içinde ne sırlar var, gittikçe şişiyor taşıyamıyorum artık.”

Okuyucuyu bilincinden ve kalbinden yakalayan roman, yakın geçmişe dair hem tanıdık hem yabancı/yabanıl birçok unsuru barındırıyor. George Orwell’in “Bin Dokuz Yüz Seksen Dört” ünde faşizan yönetimi andıran koşullarına “Korkunun Irmağında” da rastlıyoruz. Gözaltıları, faili meçhuller, işkenceler, göç, devletin her kurumda kılık değiştiren mezar ayaklıları, insanların en özeline kadar tutulan defter kayıtları...

TÜM OLUMSUZLUKLARA RAĞMEN SAMANCI’NIN UMUTLARI VAR: SANAT VE EDEBİYAT

Denetleyici ve şekillendirici uygulamalar bireylerin istenilen toplumsallığa uyumunu sağlar. Bu nedenle devletin tek tip toplum oluşturma amacı işkence merkezlerine dö-

‘Okuyucuyu bilincinden ve kalbinden yakalayan roman, yakın geçmişe dair hem tanıdık hem yabancı/yabanıl birçok unsuru barındırıyor. George Orwell’in “Bin Dokuz Yüz Seksen Dört” ünde faşizan yönetimi andıran koşullarına “Korkunun Irmağında” da rastlıyoruz. Gözaltıları, faili meçhuller, işkenceler, göç, devletin her kurumda kılık değiştiren mezar ayaklıları, insanların en özeline kadar tutulan defter kayıtları...’

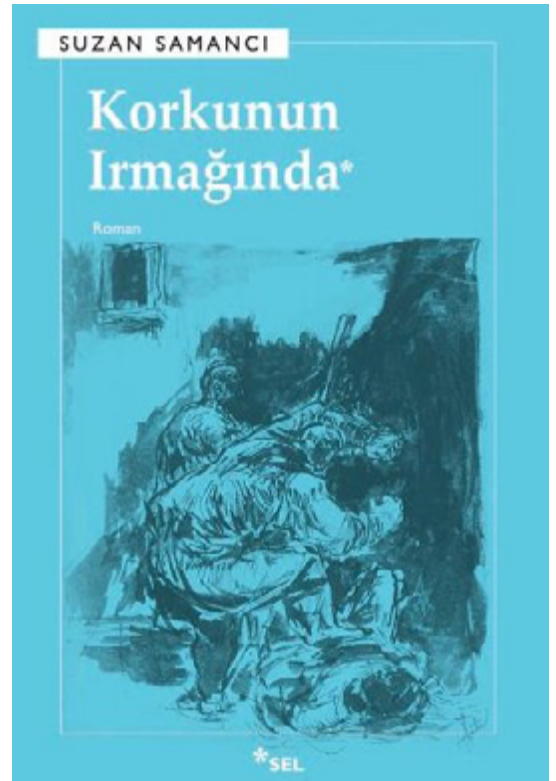
nen hapishaneleri yaygınlaştırmıştır. Devletin bu anlamda kontrol mekanizması ise sokak aralarındaki tetikçilerdir.

Tüm olumsuzluklara rağmen Samancı'nın insana dair umutlarının kaynağında edebiyat ve sanat vardır: "Sanat onarıcıdır, kurtarıcıdır; renkler bilincimde dans ediyor, yüreğimizin rengini tuvale akıtmalıyım." Gün geçtikçe büyüyen sessizliğe karşın edebiyatın insani sorumluluğunu duyumsayan yazar gelecekte umut kesmez. Belki de içindeki umutları bir tuvale değil ama yüzlerce sayfalık kitaplarla kentine, bölgesine ve dünyaya sunar.

Bilincin yarası yüreği acıtsa da "Dudaklarımızda korkuya meydan okuyan ıslık vardı" der Samancı. ıslık, sestem öte, örselenen ruhun sonsuz gücünü taşır ölüme direnen di- mağlara. Varlığa kimlik kazandırır ezgisi. Yaşar Kemal'in "Kırmızı Sakallı Topal Karınca"sı filler karşısında devleşir dilinde bir türkü olunca. Karınca olduğu unutturulan ve fil olduğuna inandırılmaya çalışılan milyonlarca karınca tek bir şeyi silemez hafızasından: türkülerini! Zamanın kadim mirası ve emanetidir ezgiler çünkü. "Korkunun Irmağında" da sus(turula)mayan tek gerçeklik marşlarla, ıslıklarla kimi zamansa ağıtların yangısıyla çoğalan "ses"- tir. Bu ses, insan bilincinin yok edilemeyeceğini anlatır. İşte bu yüzden kendi ezgisine sığınanların umudu her daim parlaktır.

"İnsanı yoran, bitiren amaçsız olmak... İnanmak, her ne olursa, bir şeylere inanmak diri tutuyor insanı." Korku ve kuşku da uyanık tutar insanı ancak yaşama değer katan, "hayatı yaşanabilir kılacak" bir anlam bulmaktır. An- lam arayışıyla atılan adımlarda "ölüm" dahi bir cevaptır. Samancı'nın vurguladığı gibi 'delirmek de kolay değildir çünkü ölümü seçmek de!' Hiçlik, atom parçacıkları gibi bölünse de yok olamaz çünkü insan. "Yok, oluş var mıdır ki?"

Kimileri korkularının ırmağında boğulurken içlerindeki bu duygunun doruklarına kadar çıkma cesareti göstere- bilenler zirve noktasında insanı var eden "anlam"ı bulur. Simurg misali arayışa çıkanların Kaf Dağı'nın ardında karşılaşacakları yine kendi suretleri olacaktır. Bu nedenle şiddet, baskı ve kimliğini unutturma çabalarıyla kızıla kesen suların kanayan tablosu olsa da "Korkunun Irmağında", "kendi ezgisini unutmayanlara" acıyla yıkanan ruhların, tüm korkulardan arandıktan sonra varacakları okyanusların yol haritasını çizer.

Korkunun Irmağında, Suzan Samancı, syf. 142, Sel Yayıncılık, 2011.

Reklamlar nasıl korku ve arzu üretir?

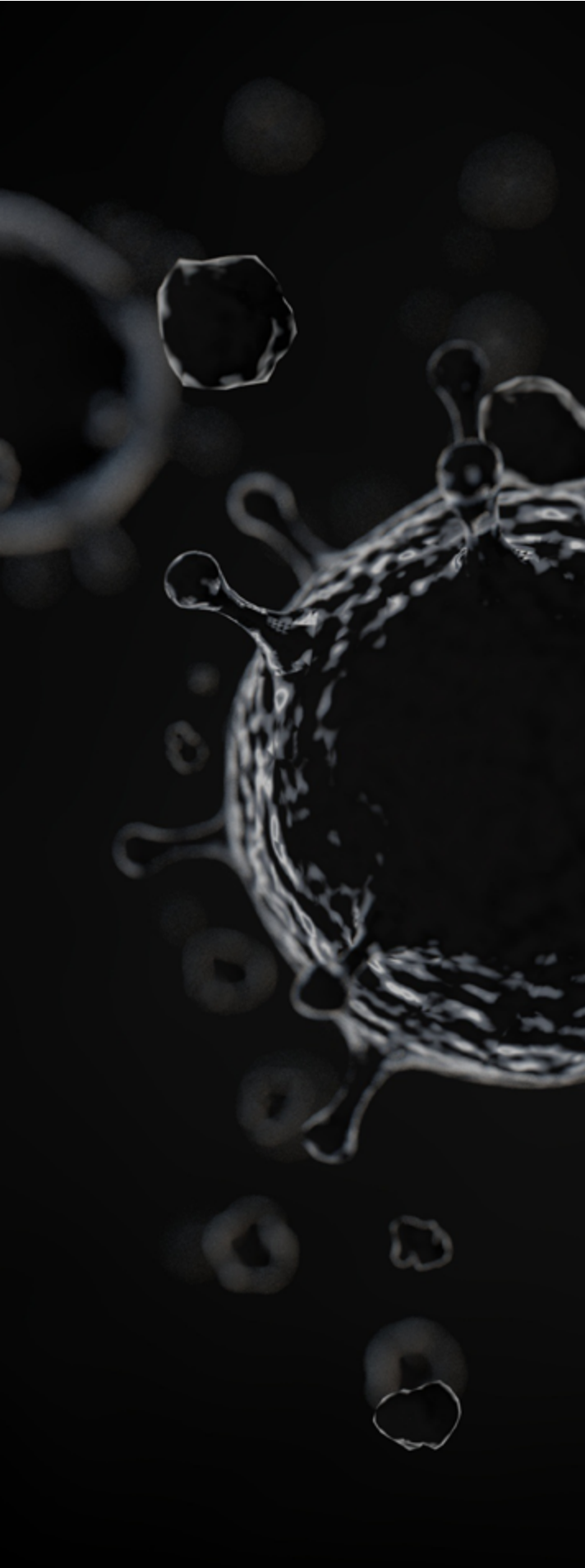
İletişim Yayınları tarafından yayımlanan “Maksimum Korunma: Korku Çağında Reklam”, hayatımızı istila eden reklamların, korkularımız ve arzularımız üstünde işleyen mekaniğini aşına olduğumuz çok sayıda reklama başvurarak son derece berrak bir anlayış ve üslupla analiz ediyor. Günümüzde reklamlar, insanların korku, endişe ve risk duygularıyla oynayarak, onları tüketerek korunmaya çağırıyor.

Gökçe Zeybek Kabakçı'nın “Maksimum Korunma: Korku Çağında Reklam” adlı önemli çalışması, reklamı, onun iletişim çalışmaları literatüründe hapsoldüğü, “tüketim kültürü pratiği” ve “propaganda aracı” ikiliğinden kurtarma amacı taşıyor ve bu bağlamda reklama, onun “ideolojik metinsellik” özelliğini yadsımaksızın, bir “anlam ve duygulanım üreticisi” olarak yaklaşıyor.

Yazar, bunun altında yatan sebebi de, ‘günümüzde reklamcılığın akıldan ve akılcı yönümüzden çok duygularımıza hitap etmesi’ olarak gösteriyor. Bu nedenden ötürü analiz, neoli-

Kerem Yılmaz

beral kapitalizmin yarattığı korku iklimini, yani bu yolla hepimizin öyle ya da böyle içinde yaşamaya mecbur kıldığımız korku iklimini odağına yerleştiriyor ve 20. yüzyılda dünyaya hâkim olan ‘umut pathosu’nun yerini ‘korku pathosu’nun alması olgusunu reklamların dilinden anlamaya çalışıyor.

KORKU VE MEDYA

Yazara göre bugün mücadele ettiğimiz korkuların birçoğunun ortaya çıkışında medya, yani medyadan bize doğru akan bilgi yoğunluğu etkili. Medya, korku ikliminin ve söyleminin hem oluşması hem de yayılması konusunda önemli bir rol üstleniyor. Korku iklimi, beraberinde risk algısında da bir dönüşümü getiriyor. Buna göre, neoliberal güvencesizlik, yerinden edilmişlik ve geçicilik koşullarında hayatını devam ettirmeye çalışan insanı terörizmin yanı sıra yediği, içtiği, kullandığı şeyler de korkuya ve endişeye gark ediyor.

Günümüzde reklamlar, insanların işte bu korku, endişe ve risk duygularıyla oynayarak, onları tüketerek korunmaya çağırıyor. Bir başka ifadeyle, reklamcılık sektörü gerçek ya da farazi risklere vurgu yaparak, hem korku yaratıyor ve bu korkuyu yeniden üretiyor, hem de korkunun reçetelerini sunuyor.

Bu kapsamda reklamlar, yazarın “önlem kültürü/ihtiyat mantığı” olarak adlandırdığı şeyi devreye sokuyor. Örneğin, “Activex Anti-Bakteriyel Sıvı Sabun” reklam serisinde verilen temel mesaj, gündelik hayatın insan sağlığını tehdit eden mikrop ve bakterilerle, yani hastalanma riskleriyle dolu olduğu. Buna göre, sağlığı tehdit eden bu risk unsurları karşısında proaktif bir tutum takınarak reklamı yapılan ürünü tüketmemiz gerekiyor. Yani tüketim toplumu korkularımızın hem kaynağı hem de dermanı olarak sahneye çıkıyor.

ARZU ÜRETİM MERKEZİ

Post-modern yaşam, Roma tanrısı Janus misali ikiyüzlü bir yaşamdır. Zeybek Kabakçı’nın çalışmasının ilk bölümünde irdelediği korku iklimi bu yaşamın bir yüzünü oluştururken, diğer yüzünü ise arzularımız oluşturuyor. Korunma, güvenlik, tanınma, beğenilme, arzulanma, güzel kalma, zayıflık gibi arzular üretilmiş ihtiyaçlar. Reklamcılık da yatırımını insanın temel gereksinimlerinden ziyade bu arzulara yapıyor. Neoliberalizmin ürettiği hız, mutluluk, başarı gibi arzular belli başlı

korkular yaratıyor. Yazar bu korkuları “yerinde saymak, geride kalmak, bir şeylere yetişememek, yeterince haz duyamamak, mutsuz olmak, ideal olana ulaşamamak, en önde yer alamamak, kırılğan olmak, rakipleri eylememek ve başarısız olmak” olarak sıralıyor.

Özellikle güzellik ve temizlik sektöründe, arzularımızı hızlı bir biçimde karşılayacak ürünler, fondaki hareketli müzik eşliğinde hızlı bir şekilde hareket eden oyuncuların bulunduğu reklamlarla pazarlanıyor ve günümüzün hız rejimine ayak uyduramama korkusunun panzehiri olarak sunuluyor: “Anında güzelliğe kavuşmak için Garnier BB Krem kullanın” ya da “Yeni Cillit Bang Turbo Power ile kir ve kireçten saniyeler içinde kurtulun”.

İncelemeye konu olan reklamlar çok çeşitli olduğundan bu yazıda tümünden bahsetmek mümkün değil. Ancak yazarın belirttiği üzere bu reklamlarda korku ve arzu grotesk biçimlerde değil; en belirgin şekilde güven, mutluluk, nostalji, sevgi, rekabet, kırılğanlık gibi duygularla soğurularak ve anne, çocuk (çünkü duygu üretimine en açık toplumsal kategoriler), erotikleştirilmiş bedenler, beyaz yakalı ya da şöhretli bedenler aracılığıyla yaratılarak işleniyor.

Gökçe Zeybek Kabakcı, Maksimum Korunma: Korku Çağında Reklam kitabıyla biz “sıradan tüketici”lere, hayatımızı kuşatan reklam sektörünün “taktik”leri üzerine düşünme ve analiz etme fırsatı sunuyor.

Maksimum Korunma–Korku Çağında Reklam, Gökçe Zeybek Kabakcı, syf. 208, İletişim Yayınları, 2019.

Ziya Gül ile geçmişe yolculuk: Karadenizli devrimciler

Ziya Gül'ün, 27 Mayıs 1960'daki ilk darbeden yola çıkıp, 12 Eylül 1980'in karanlığına dek Karadeniz'de yaşananları ve devrimcilerin yaşam öykülerini anlattığı kitabı "Giresun Yol Hikâyeleri" Ayrıntı Yayınları etiketiyle raflarda yerini aldı. Gül ve iki arkadaşının Samsun'da bir araya gelmeleriyle başlıyor her şey...

Okan Çil

Anılarımız var ediyor bizi. İster cüretkar sloganlarla bezeli olsun, ister iki dudağımızın arasında kalmış bir aşkla; anılarımız, her şeye rağmen kulağımıza bir şeyler fısıldamaya devam ediyor. Bizler de bu fısıltıların peşi sıra yürüyor, becerebildiğimiz kadar yaşamaya çalışıyoruz. "Yaşamak şakaya gelmez", diyor şair, ama biz şiirden de pek anlamıyoruz.

Ziya Gül'ün "Giresun Yol Hikâyeleri" okuru sadece Trabzon'a uzanan bir yolculuğa değil, yıllar öncesine varan bir mücadeleye götürüyor. 1960'lara, 70'lere, 80'lere... O mücadelenin ne şartlar altında verildiğine, ödenen bedellere ve her şeye rağmen bir bayrak gibi dalgalanan hayallere dek soluk soluğa ilerliyor.

'Kitap iki bölümden oluşuyor. 27 Mayıs 1960'daki ilk darbeden yola çıkıp, 12 Eylül 1980'in karanlığına dek Karadeniz'de yaşananları anlatıyor. Bunu yaparken üst perdeden bir dil çıkmıyor karşımıza. 40 yılın sonunda bir araya gelmiş olan o üç dostun yanına bir sandalye de biz çekiyoruz söz gelimi. Anılara öyle kaptırıyoruz ki kendimiz bir çay söyleyesimiz geliyor, gülümsüyoruz. Bazen de bir devrimcinin katledilme hikâyesine denk geliyoruz. Elimizdeki sigaradan derin bir nefes çekip öne eğiyoruz başımızı.'

Öyle ki, sayfalar arasından yükselen sloganlar birden kulaklarımıza doluşuyor. Devrimciler, işçiler, köylüler tek yürek olmuş yürüyorlar. Sıkılı yumrukları havayı döverken, hüznüyle karışık bir gülümseme yayılıyor yüzümüze. Kelimeler ete kemiğe bürünüyor ve hemen aşağıdaki paragrafa gizlenmiş faşistleri, kan dolu gözlerle bekler halde buluyoruz.

YILLARDAN SONRA

Gül ve iki arkadaşının Samsun'da bir araya gelmeleriyle başlıyor her şey. Gecenin yarısına dek konuşup dertleşiyorlar. Dile kolay, 40 yıllık hasret girmiş araya. Öyle birkaç saatte biter mi hiç? Eskilerden bahsediyorlar sonra. Devrimci mücadelede kaybettikleri yoldaşlarından, işkencelerden sağ çıkmış arkadaşlardan, fındık mitinglerindeki o büyüleyici coşkudan... Akabinde arabaya atlayıp düşüyorlar yola. Trabzon'a dek irili ufaklı ilçelerden geçiyorlar. Gül, hem kendi hayatından, hem de Karadeniz'in devrimci tarihinden unutulmaz anıları birer birer önümüze sermeye başlıyor. Giresun Yol Hikâyeleri işte böylelikle ortaya çıkıyor.

"İşkencelerde kalmışız günlerce...

Hapishanelerde yatmışız yıllarca...

Gece yola çıkıyoruz Trabzon'da son bulacak seyahatimiz.

Acelemiz yok, anılarımızı yaşıyoruz bu akşam, bu gece..."

Kitap iki bölümden oluşuyor. 27 Mayıs 1960'daki ilk darbeden yola çıkıp, 12 Eylül 1980'in karanlığına dek Karadeniz'de yaşananları anlatıyor. Bunu yaparken üst perdeden bir dil çıkmıyor karşımıza. 40 yılın sonunda bir araya gelmiş olan o üç dostun yanına bir sandalye de biz çekiyoruz söz gelimi. Anılara öyle kaptırıyoruz ki kendimiz bir çay söyleyesimiz geliyor, gülümsüyoruz. Bazen de bir devrimcinin katledilme hikâyesine denk geliyoruz. Elimizdeki sigaradan derin bir nefes çekip öne eğiyoruz başımızı.

İkinci bölümdeyse devrimcilerin yaşam öykülerini anlatıyor Gül. Militan İsiin'in, Japon Yılmaz'ın, Zeki Subaşı'nın, Hasan Sabitoğlu'nun ve daha nicelerinin... Her öyküyle beraber onlar da geliyor yanımıza, birer sandalye çekip oturuyorlar. Kitabı okurken öyle kalabalık oluyoruz ki, değme mitinglere taş çıkarıyoruz.

DARBELER ALTINDA

27 Mayıs 1960'daki darbe gününde, Samsun Ladik İlköğretmen Okulu'nda okuyor Gül. 12 Mart 1971'deki darbede askerlik yapıyor. 12 Eylül 1980'deyse tutuklanıyor. Beş buçuk

yıl çeşitli cezaevlerinde yatıyor. Okul, kışla ve cezaevi ne kadar da birbirine benziyor...

1967'de TÖS'le (Türkiye Öğretmenler Sendikası) beraber devrimci bir öğretmene dönüyor Gül. Sonrasında TÖB-DER'le devam eden mücadelesinde çok kez soruşturmaya uğruyor, gözaltına alınıyor. Hatta bir sorgu memuru ona "Yahu hoca, yaşın dolmuş, çoluk çocuğun büyümüş, hâlâ bu işlerle mi uğraşıyorsun, milletin enayisi sen misin sana ne? Bırak ne yaparlarsa yapsınlar, çekil köşene başkaları yapsın!" diyor. Fakat o memur hayal kurmak nedir bilmiyor. O hayalin peşine takılan binlerce insanla bir arada olmak ne demek, bilmiyor...

Gül ve arkadaşları sadece okulda değil, bütün Karadeniz'de faaliyet yürütüyorlar. Köy köy, mahalle mahalle gezip, yoksulları da bu hayale inandırmaya çalışıyorlar. Hasan Arslan'ın Yalı Kitabevi, Terzi Fikri'nin coşkulu hali, Sedat Nuri Ege'nin mısraları... Hep bu hayal uğruna ortaya çıkıyor.

Hele o fındık mitingleri...

"Kamyonlar geçiyor yanımızdan Ordu'ya doğru, insan dolu, salkım saçak. Mitingci gruplar köylerden Ordu'ya doğru yollanmışlar. Bir kısmı yürüyerek geliyorlar mitinge. Nasıl da coşkulu hepsi..."

Bu coşku sadece farklı yerlerdeki insanları bir araya getirmiyor, küsleri bile barıştırıyor. Taşkın Konuralp'in, köyde imamlık yapan babasına polis bir mektup getiriyor o zamanlar. "Oğlun anarşist oldu", diye. İmam Efendi de sinirle bir mektup yolluyor oğluna, onu evlatlıktan reddettiğini yazıyor. Nice zaman sonra, fındık mitinginde görüyor babasını Taşkın. "Bir duvar dibinden dikkatle mitingi izlemiş. Oğlunun üreticilere önderlik ettiğini, kötü yolda olmadığını gözleri ile görmüş, gözlemlemişti. Beni affettiğini öğrenmiştim!" diye anlatıyor sonra yaşadıklarını.

Halkla bu denli iç içe olma, onların derdiyle dertlenme, Devrimci Kadınlar Derneği'nin başını çektiği, Çıtlakkale Su Mitingi'nde de ortaya çıkıyor. Örgütlü mücadeleyle valiliği nasıl faka bastırdıklarını görüyoruz. Sonra Milliyetçi Cephe'nin okullardaki kadrolaşmasına öğrencilerin verdikleri büyük tepkiyi. Bu sayede sınavlar yeniden düzenleniyor. Tefecilere karşı da savaş açılıyor tabii. Tüp, gaz, yağ gibi ürünler karaborsaya düşünce, depoları patlatılıyor ve hepsi halka ücretsiz dağıtılıyor... Ve bizlere örgütlü bir gücün her şeyi başarabileceğini salık veriyor.

'Halkla bu denli iç içe olma, onların derdiyle dertlenme, Devrimci Kadınlar Derneği'nin başını çektiği, Çıtlakkale Su Mitingi'nde de ortaya çıkıyor. Örgütlü mücadeleyle valiliği nasıl faka bastırdıklarını görüyoruz. Sonra Milliyetçi Cephe'nin okullardaki kadrolaşmasına öğrencilerin verdikleri büyük tepkiyi. Bu sayede sınavlar yeniden düzenleniyor. Tefecilere karşı da savaş açılıyor tabii. Tüp, gaz, yağ gibi ürünler karaborsaya düşünce, depoları patlatılıyor ve hepsi halka ücretsiz dağıtılıyor... Ve bizlere örgütlü bir gücün her şeyi başarabileceğini salık veriyor.'

“Bu gençler, gençliğini yaşamadan kendilerini devrimci çalışmanın içerisinde bulmuşlardı. Belki de hiç âşık olmaya zaman bulamamış, hiç flört etmemiş, hiç elleri sevgili eline değmemiş, gençlik yıllarından itibaren kendilerini en kutsal davanın ‘devrimci çalışmanın’ içerisinde bulmuşlardı. Bütün dünyaları devrimci atmosferi geliştirmek, insanların kendi devrimci camiaları içerisinde yer almalarını sağlayabilmek, kendi devrimci kervanlarının yola çıktıkları devrim menziline daha hızlı ve en geniş çevre ile varmalarını hedefliyorlardı. Ve hedefte devrim yapmak vardı.”

KÖR KARANLIK

Kenan Evren’in o çirkin sesi bütün ülkede yayılırken, asker postalları duyulmaya başlıyor bir gece. Bütün dernekler kapatılıyor, bütün devrimciler tutsak ediliyor ve direniş zindanlarda devam ediyor.

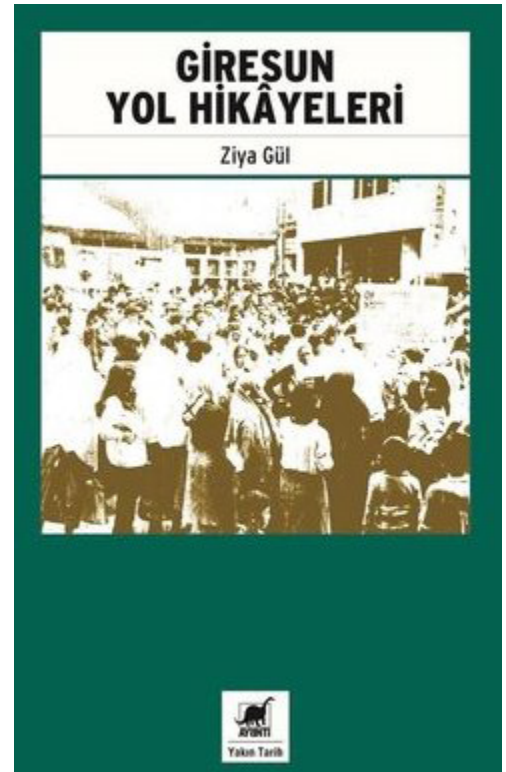
Birbirlerine olan bağları o denli büyük ki, Mustafa Hoca gözaltına alınmadığı için içleniyor mesela. Bütün arkadaşları içeride, bir tek o kalmış sokaklarda. Bir gün onun da kapısı çalınıyor. *“Kimdir demeye kalmadan polisler: ‘Hazırlan Hoca Emniyet’e gidiyoruz’ diye seslenirler. Neşesi yerine gelmiştir. ‘Oh be!’ diye seslenir Hoca evin içine doğru. ‘Bizim devrimci olduğumuzu nihayet anlamışlar’ der... Sevgili eşine ve çocuklarına... Kasıla kasıla karakola yollanır, sevgili Mustafa Çoban Hocam!”*

Askerden kaçmak için gerillaya çıkanlarsa bambaşka hikâye... Bu maceraya plansız programsız atılanların çoğu ya yakalanıyor ya da gerisin geriye merkeze dönüyor. Ama en büyük darbeyi Dikmen-Kozköy Katliamı’ndakiler alıyor. Tıpkı Deniz Gezmiş ve arkadaşları gibi gammazlanıyorlar ve uykularında kurşun yağmuruna tutuluyorlar...

12 Eylül’ün tank paletleri sadece toprağın değil, devrimcilerin, aşkların ve hayallerin de üstünden geçiyor...

Giresun Yol Hikâyeleri, isimsiz devrimcilerin anılarını yâd ederken, mücadelenin tarihinden yola çıkarak bugüne dair de sözünü söylüyor aslında. Yapılan hataların tekrarlanmaması gerektiğini, umudu diri tutmanın önemini ve yaşamın şakaya gelmeyeceğini anlatıyor.

Kitabı kapıyoruz ve sandalyelerden birer birer kalkıyoruz sonra...

Giresun Yol Hikâyeleri, Ziya Gül, syf. 320, Ayrıntı Yayınları, 2019.

‘Vejetaryen kurt’ ve insanın özgürlüğü

Masalarda her şey mümkündür! Bir kurt, tıpkı Ayesha L. Rubio’nun “Kırmızı Başlıklı Kız ve Vejetaryen Kurt” isimli masalındaki gibi kendi kendini belirleyebilir ve et yemeye “hayır” diyebilir, iyi kalpli, vejetaryen bir kurt olmayı tercih edebilir. Bu arada Rubio’nun kitabı “Daha önce hiç anlatılmamış bir masal” alt başlığını taşıyor. Evet, çünkü bu masalda, çocukluğumuzdan beri kulaklarımızda çınlayan o “Seniii iyi görebilmek içiinn! Seni daha iyi koklayabilmek içiinn! Seni daha iyi duyabilmek içiinn! Seni daha iyi...” şeklindeki ulumalar yok.

Çocuk kitaplarındaki kahramanlar, çocuğun kendisiyle özdeşim kurmasını sağlar. Bu kahramanlar bir insan olabileceği gibi bazen bir bitki, bir nesne ve çoğunlukla da insana ait özelliklerin atfedildiği bir hayvan olur. “Kötü kalpli, hain kurt” da elbette hepimizin çok yakından tanıdığı hayvan kahramanlardan biridir. Peki kurtlar ya da bütün kurtlar hep kötü kalpli ve her zaman hain midir? Bana kalırsa değildir. Tıpkı insanların hepsinin, her zaman kötü kalpli ve hain olmaması gibi. Peki kurtların hepsi et mi yemek zorundadır, sebze yiyerek de yaşayamazlar mı? Doğada böyle bir şey mümkün olmasa da masalarda mümkündür elbette. Ancak gerçekliğe bakacak olursak, hayvanlar sadece doğa tarafından belirlenmiş varlıklardır, kendi kendini belirleme, var

Elif Şahin Hamidi

etme olanağına sahip değildir. Bu nedenle karnı çok acıkmış olan bir kurt “Ayy ne kadar da sevimli bir tavşan, o da bir can taşıyor, bu nedenle onu yiyemem, biraz havuç yesem iyi olacak” diyemez. Karnı acıktığında avlanmak ve kendisi gibi can taşıyan başka bir hayvanı yemek zorundadır. Oysa insan kendi kendini belirleme, kendi varoluşunu inşa etme yetisine sahiptir. Ayrıca “tercih yapan”, “hayır” diyebilen bir varlıktır.

Ama dedim ya, masalarda her şey mümkündür. Dolayısıyla da bir kurt, kendi kendini belirleyebilir ve et yemeye “hayır” diyebilir, iyi kalpli, vejetaryen bir kurt olmayı tercih edebilir. Tıpkı Ayesha L. Rubio'nun “Kırmızı Başlıklı Kız ve Vejetaryen Kurt” isimli masalındaki kurt gibi. Bu arada Rubio'nun kitabı “Daha önce hiç anlatılmamış bir masal” alt başlığını taşıyor. Evet, çünkü bu masalda, çocukluğumuzdan beri kulaklarımızda çınlayan o “Seniii iyi görebilmek içiinin! Seni daha iyi koklayabilmek içi-iin! Seni daha iyi duyabilmek içiinin! Seni daha iyi...” şeklindeki ulumalar yok.

Kırmızı Başlıklı Kız da sürüden ayrılmaktan ve kurtlardan korkmayan bir kız olarak karşımızda. Çünkü o, asıl sürünün peşinden giderse başına kötü işler geleceğini biliyor bana kalırsa. Rubio'nun bu masalının o çok iyi bildiğimiz, ezber ettiğimiz o çok eski ve cinsiyetçi ve ahlakçı Avrupa masalıyla uzaktan yakından bir ilgisi olmadığını anladınız sanırım. Kırmızı Başlıklı Kız masalı, “yeniden yazımı” üzerinde en çok çalışılan masalardan biri belki de. Örneğin Sara Şahinkanat'ın “Kim Korkar Kırmızı Başlıklı Kız'dan?” ve Claire Freedman'ın “Bay Kurt Nasıl Vejetaryen Oldu?” isimli kitapları geliyor aklıma hemen. Kim bilir daha ne yeni masallar türeyecek bu köhnemiş masaldan. Merakla bekleyeceğim.

‘ÖZGÜR KİŞİ’ OLDUĞUNU İLAN ETMEK ZORDUR

Şimdi Rubio'nun masalındaki o bildiğimiz kurtlara hiç benzemeyen, “sürüden ayrı” kurttan bahsedeyim biraz. Anne babası gibi değil o; avlanmaktan hiç mi hiç hoşlanmıyor çünkü. Yeşil bitkiler ve taze kökler yiyerek beslenmeyi tercih ediyor. Öyle ya, hiç olacak şey değil: vejetaryen bir kurt! Eee sürüden ayrılanı da kurt kapıyor işte; bu yüzden kardeşlerinin bile alay konusu oluyor bizim “farklı” kurt. Sürünün ezberlerinin, yasalarının, dayattıklarının dışına çıkmak, “özgür kişi” olduğunu ilan etmek zordur elbet.

Ezberimizi bozan bu farklı kurt ne yazık ki ailesine kendini ispat etmek zorunda hisseder ve derken bir gün kolunda sepetiyle yürümekte olan, hayallere dalmış kırmızı başlıklı bir kız görür ve kızın peşine takılır: amacı bu küçük kızı ve büyükannesini yemek, tıpkı sürüdeki her kurttan bekleneceği gibi.

‘Kırmızı Başlıklı Kız da sürüden ayrılmaktan ve kurtlardan korkmayan bir kız olarak karşımızda. Çünkü o, asıl sürünün peşinden giderse başına kötü işler geleceğini biliyor bana kalırsa. Rubio'nun bu masalının o çok iyi bildiğimiz, ezber ettiğimiz o çok eski ve cinsiyetçi ve ahlakçı Avrupa masalıyla uzaktan yakından bir ilgisi olmadığını anladınız sanırım.’

Onunla alay eden kardeşlerine ve bütün sürüye gerçek bir avcı olduğunu göstermekte kararlıdır. Büyükanesine frambuazlı pasta götüren küçük kızla beraber o da yola koyulur. Aklından da kızı ve büyükanneyi yiyip üstüne de tatlı ziyafeti çekmek gibi türlü hainlikler geçmektedir. Ama eve ulaşıp yaşlı kadının karşısına çıktığında işler pek de umduğu gibi gitmez. Küçük kızın ve büyükannesinin dostluğu karşısında maskesini indirir ve onlara vejetaryen olduğunu itiraf etmek zorunda kalır.

Bu arada şunu da söylemeden edemeyeceğim: inanamayacaksınız belki ama Kırmızı Başlıklı Kız ve büyükannesi de bir vejetaryenmiş meğer! Bu sırlarını da şöyle fısıldıyorlar kurda: “Biz de hayvan yemiyoruz ve bununla gurur duyuyoruz. Herkes ne hissediyorsa öyle yaşamalı.” Tabii ki bizim kurt da hiç korkak değilmiş, sadece nasıl hissediyorsa öyle yaşamaya çalışan bir vejetaryenmiş. Ve elbette “hiçbir zaman bir avcı olamayacakmış ama başka birçok güzel huyları varmış.”

Dayatılan ezberlerin, değer yargılarının, göreceli ahlak normlarının, geleneklerin dışına çıkanı, hatta et yemeyeni ya da sebze yemeyeni ve dolayısıyla “farklı” olanı, yani sürüden ayrılanı kabul etmekte zorlanır insanlar/toplumlar. Çünkü farklı olanı gütmek, itaate zorlamak çoğu zaman mümkün olmayabilir. Ama unutmamak gerek ki az sayıda da olsa bir çobana ihtiyaç duymayan, sürüden ayrılmak isteyen, kendi yolunu kendi çizmek isteyen, hatta canı ne isterse onu yemek ve belki de vejetaryen olmak isteyen “hain kurtlar” her zaman olacaktır. Çünkü insan, “olacağı şeye” kendisi karar veren bir canlıdır.

İşte hayvanlara, insanlara ve farklı olana saygı duymanın, sevgi beslemenin yolunu açan bu kitap, vejetaryen kurtla birlikte Kırmızı Başlıklı Kız’ın peşine takılıp, “kendini aramaya” çıkmak ve farkında olmadığı güzel huylarını ortaya çıkarmak isteyen minikler için birebir. Unutmadan: Aşen Gür’ün Türkçeye kazandırdığı bu kitabın şahane illüstrasyonları da kitabın yazarı tarafından yapılmış. Rubio kitabın sonunda, büyükannenin en çok sevdiği frambuazlı pastanın tarifini de resmederek miniklere güzel bir sürpriz hazırlamış.

Kırmızı Başlıklı Kız ve Vejetaryen Kurt,
Ayesha L. Rubio, çev. Aşen Gür, syf. 40,
Arden Yayınları.

ETKİNLİK

LUXUS

12 Nisan 2019

Saat: 22:00

Kadıköy Sahne,
İstanbul

ARA MALIKIAN

13 Nisan 2019

Saat: 21:00

Volkswagen Arena,
İstanbul

ESARETİN BEDELİ

26 Nisan 2019

Saat: 20:00

Şehit Kamil Belediyesi
Kültür ve Kongre
Merkezi,
Gaziantep

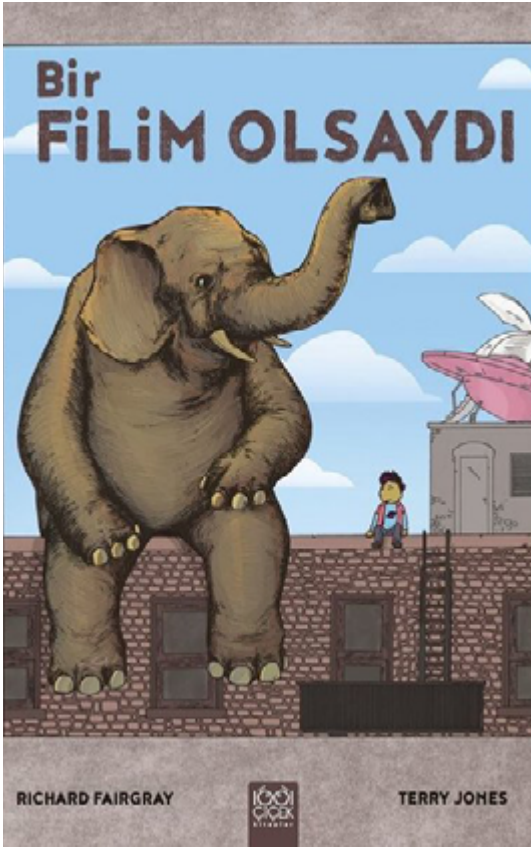
MANOWAR

20 Temmuz 2019

Saat: 17:00

KüçükÇiftlik Park,
İstanbul

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

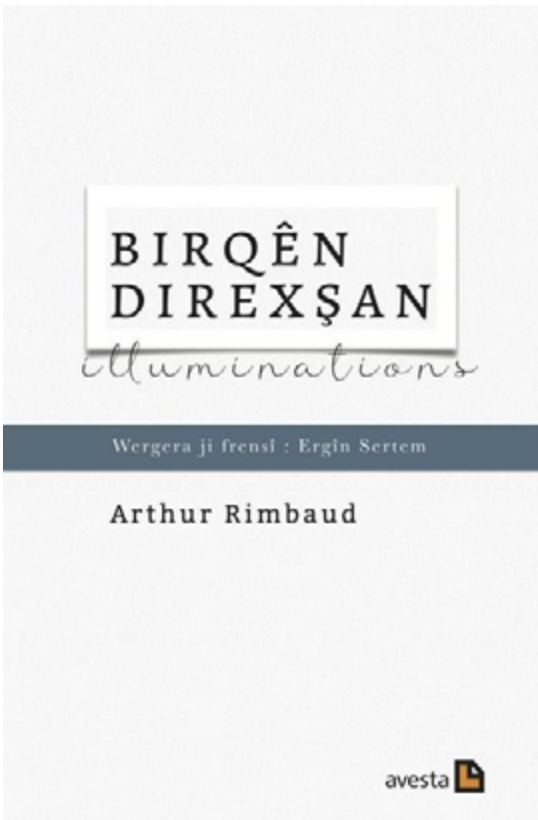

Bir Film Olsaydı

Yazar: **Richard Fairgray**

Yayınevi: **1001 Çiçek**

Sayfa Sayısı : **40**

İlluminations-Birqên Direxşan

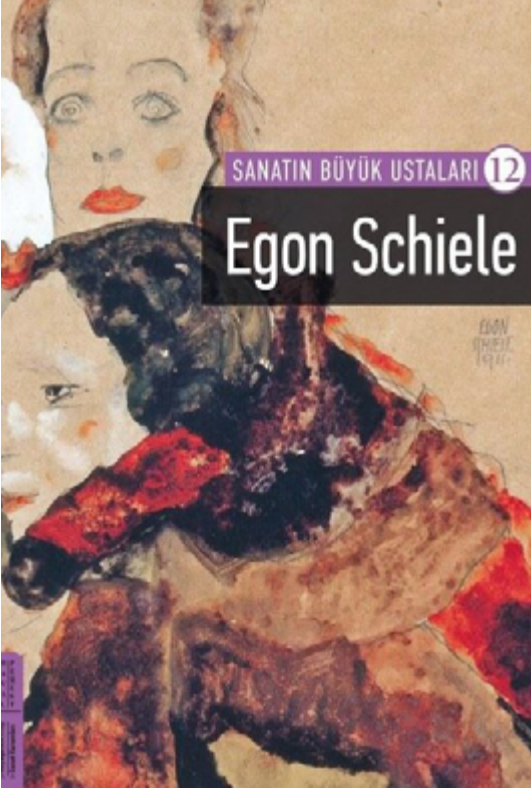
Yazar: **Arthur Rimbaud**

Çevirmen: **Ergin Sertem**

Yayınevi: **Avesta Yayınları**

Sayfa Sayısı: **142**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Sanatın Büyük Ustaları 12- Egon Schiele

Yazar: **Kolektif**

Yayınevi: **Hayalperest Yayınevi**

Sayfa Sayısı : **96**

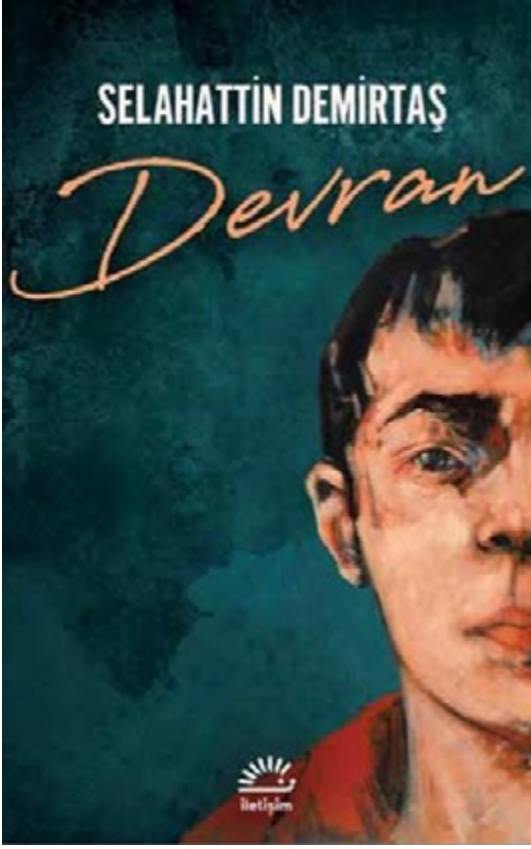
Beterotu

Yazar: **Pınar Öğünç**

Yayınevi: **İletişim Yayınları**

Sayfa Sayısı: **122**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Devran

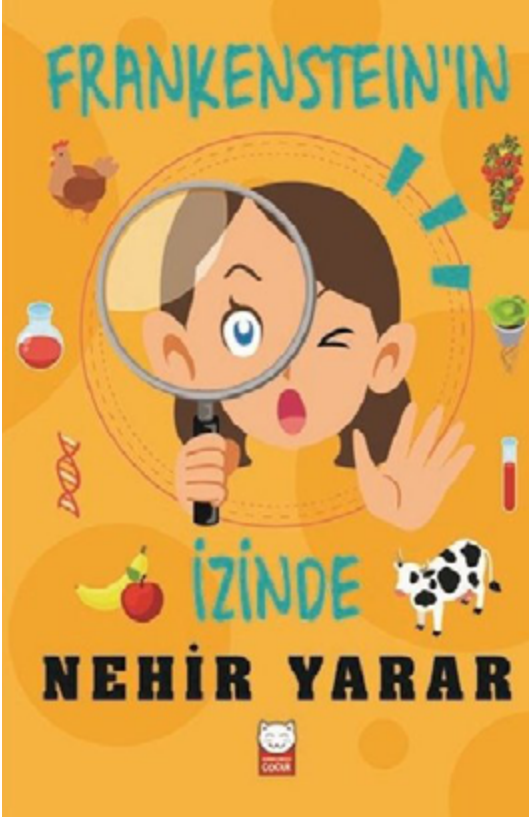
Yazar: **Selahattin Demirtaş**
Yayınevi: **İletişim Yayınları**
Sayfa Sayısı : **138**

Mrs. Stone'un Roma Baharı

Yazar: **Tennessee Williams**
Çevirmen: **Fatih Özgüven**
Yayınevi: **İletişim Yayınları**
Sayfa Sayısı: **105**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Frankenstein'in İzinde

Yazar: Nehir Yazar

Yayınevi: Kırmızı Kedi

Sayfa Sayısı : 192

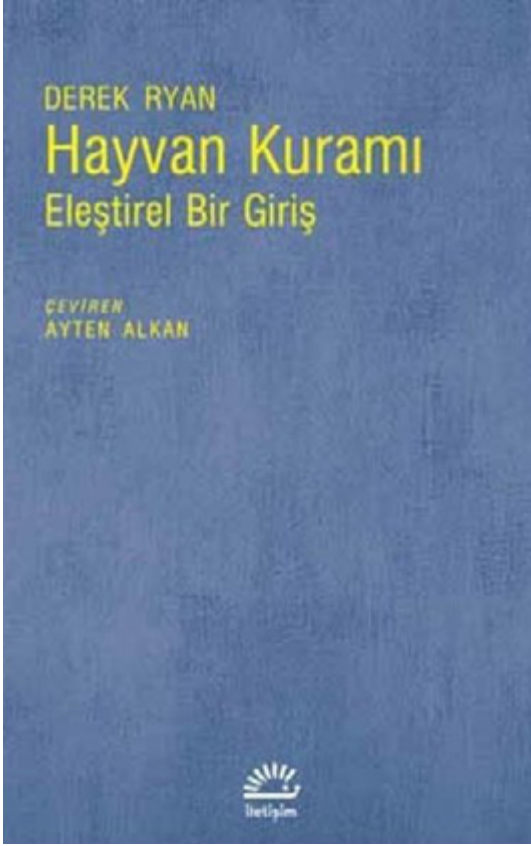
Kırmızı Fener Sokağı

Yazar: Mehmet Ünver

Yayınevi: Yitik Ülke Yayınları

Sayfa Sayısı: 272

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Hayvan Kuramı-Eleştirel Bir Giriş

Yazar: **Derek Ryan**
 Çevirmen: **Ayten Alkan**
 Yayınevi: **İletişim Yayınları**
 Sayfa Sayısı : **238**

Althusser ve Biz

Yazar: **Aliocha Wald Lasowski**
 Çevirmen: **Ayşe Meral**
 Yayınevi: **İletişim Yayınları**
 Sayfa Sayısı: **256**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Meryem Xan-Hayatı Sanatı ve Şarkıları

Yazar: **Hurşit Baran Menduş**

Yayınevi: **Avesta Yayınları**

Sayfa Sayısı : **160**

Çocuk Ergen ve Ailesi- Psikanaliz Defterleri 2

Yazar: **Kolektif**

Yayınevi: **Yapı Kredi Yayınları**

Sayfa Sayısı: **168**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

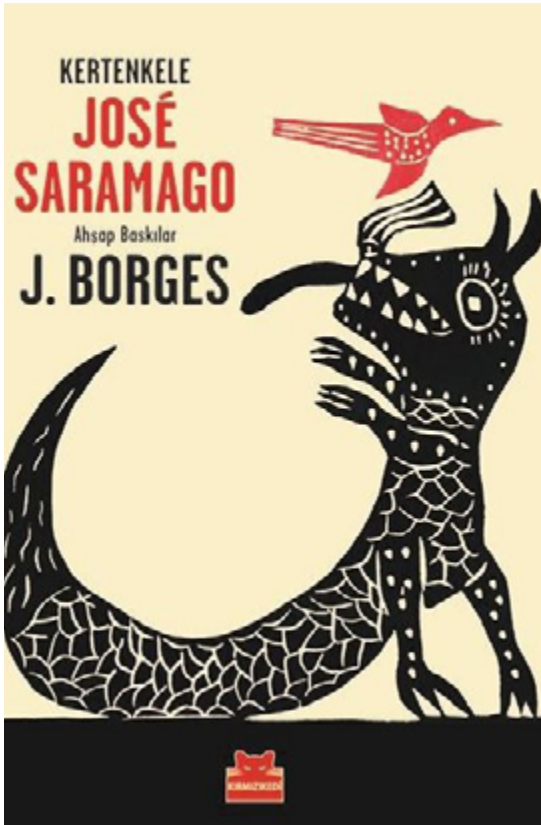

Orta Çağ'da Anadolu'da Kültürel Karşılaşmalar: 12-15. Yüzyıllarda Anadolu'da İtalyanlar

Yazar: Kolektif

Yayınevi: Koç Üniversitesi Yayınları

Sayfa Sayısı : 227

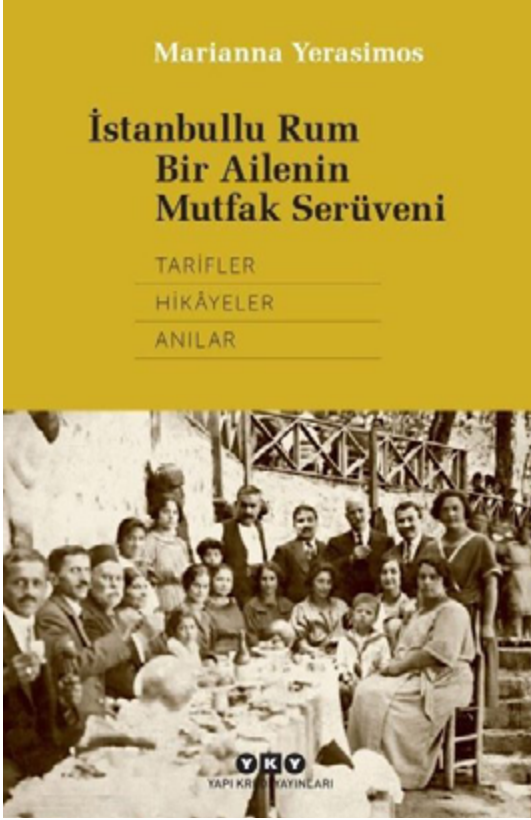
Kertenkele

Yazar: Jose Saramago

Yayınevi: Kırmızı Kedi

Sayfa Sayısı: 24

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

İstanbulu Rum Bir Ailenin Mutfak Serüveni

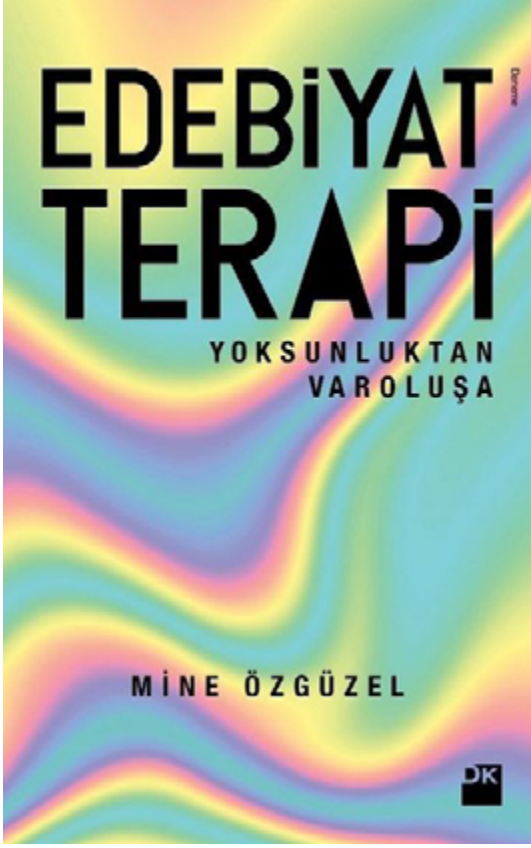
Yazar: Marianna Yerasimos
Yayınevi: Yapı Kredi Yayınları
Sayfa Sayısı : 304

Keynes'ten Lucas ve Ötesine- Makroiktisat Tarihi

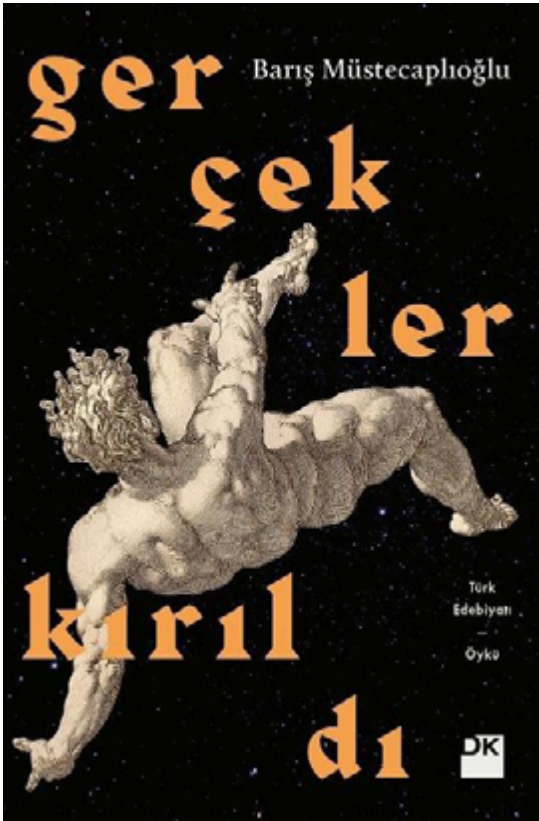
Yazar: Michel De Vroey
Çevirmen: Elif Nurşen Siniroğlu
Yayınevi: Koç Üniversitesi Yayınları
Sayfa Sayısı: 439

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Edebiyat Terapi

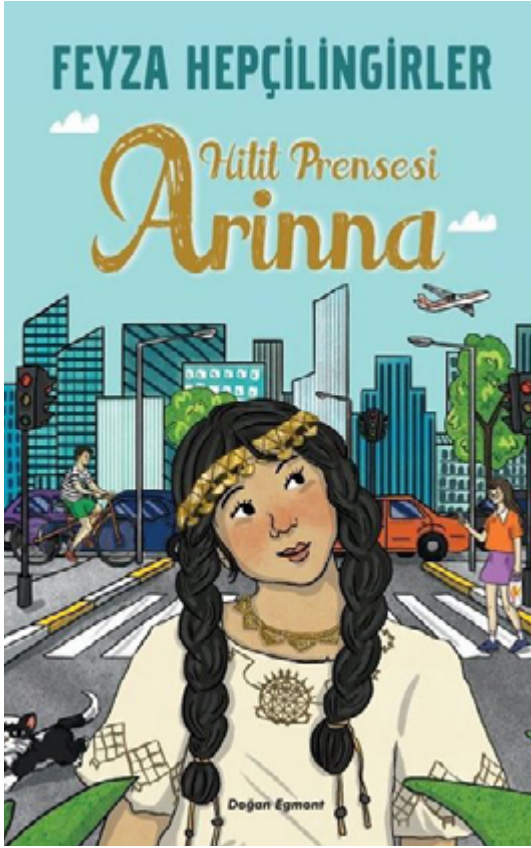
Yazar: Mine Özgüzel
Yayınevi: Doğan Kitap
Sayfa Sayısı : 184

Gerçekler Kırıldı

Yazar: Barış Müstecaplıoğlu
Yayınevi: Doğan Kitap
Sayfa Sayısı: 232

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

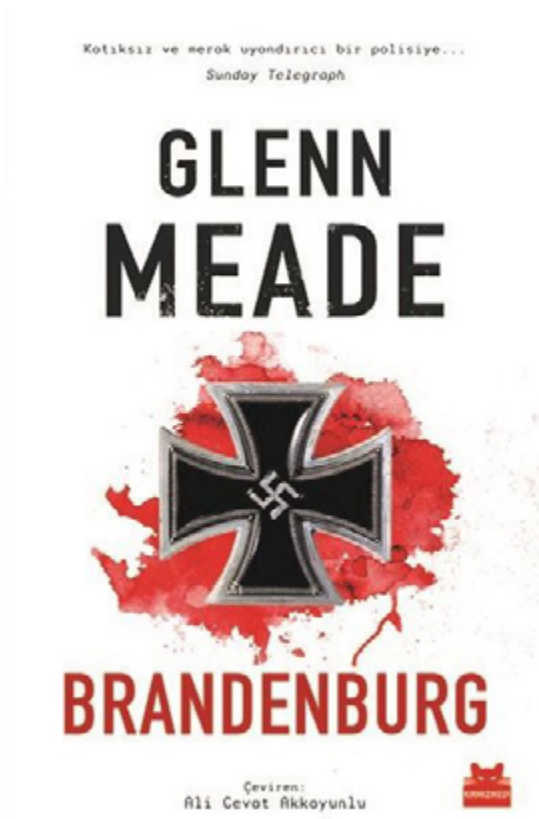

Hitit Prensesi Arinna

Yazar: Feyza Hepçilingirler

Yayınevi: Doğan ve Egmont Yayıncılık

Sayfa Sayısı : 196

Brandenburg

Yazar: Glenn Meade

Çevirmen: Ali Cevat Akkoyunlu

Yayınevi: Kırmızı Kedi

Sayfa Sayısı: 536

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Kadınlar Irk ve Sınıf

Yazar: **Angela Y. Davis**
Çevirmen: **Selda Arat**
Yayınevi: **Heretik Kitap**
Sayfa Sayısı : **286**

Bir Günah Bir Sevap

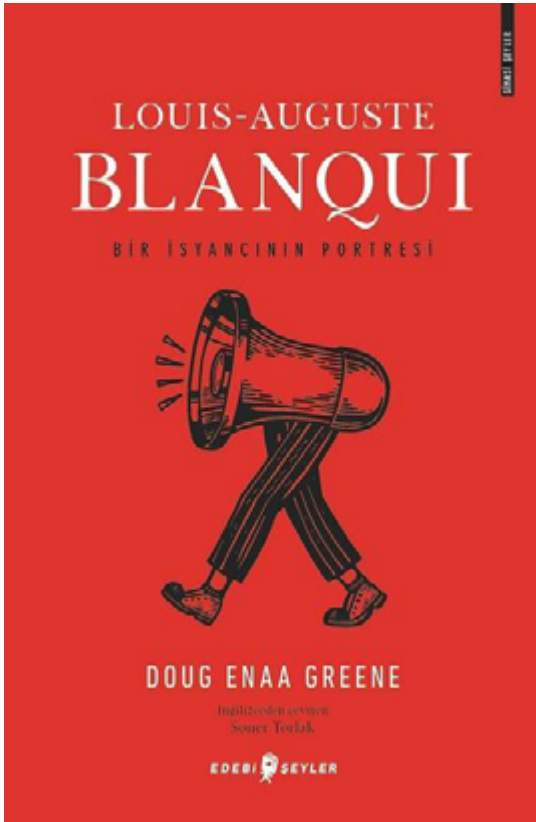
Yazar: **Berna Kumaş Sipahi**
Yayınevi: **Doğan Kitap**
Sayfa Sayısı: **320**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Türk Sinemasında Kadın Yönetmenler ve Özneleştirilmiş Kadının Mekanda Temsili

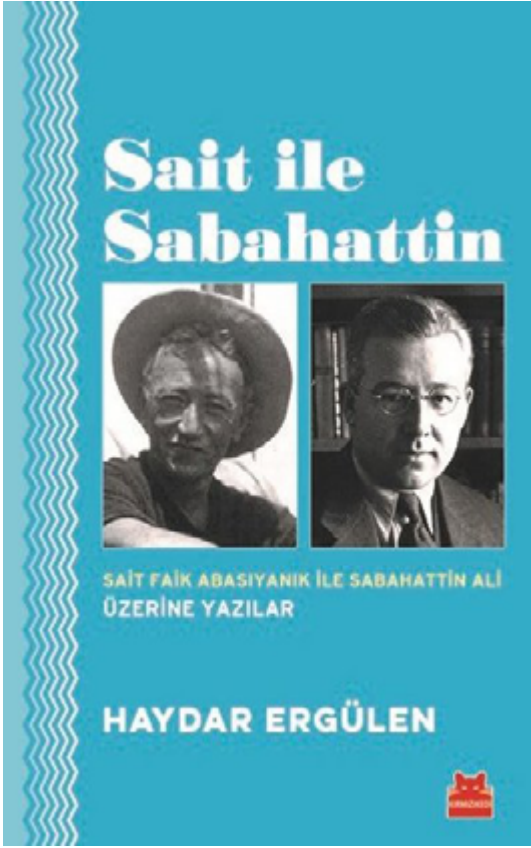
Yazar: Berceste Gülçin Özdemir
Yayınevi: Nobel Bilimsel Eserler
Sayfa Sayısı : 206

Louis-Auguste Blanqui: Bir İsyancının Portresi

Yazar: Doug Enaa Greene
Çevirmen: Soner Torlak
Yayınevi: Edebi Şeyler
Sayfa Sayısı: 232

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Sait ile Sabahattin

Yazar: **Haydar Ergülen**
 ,Yayınevi: **Kırmızı Kedi**
 Sayfa Sayısı : **136**

Dışa Bağımlılığın Makroekonomik Sonuçları- Türkiye Örneği

Yazar: **Erdem Bağcı**
 Yayınevi: **Nobel Bilimsel Eserler**
 Sayfa Sayısı: **128**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Külüstür

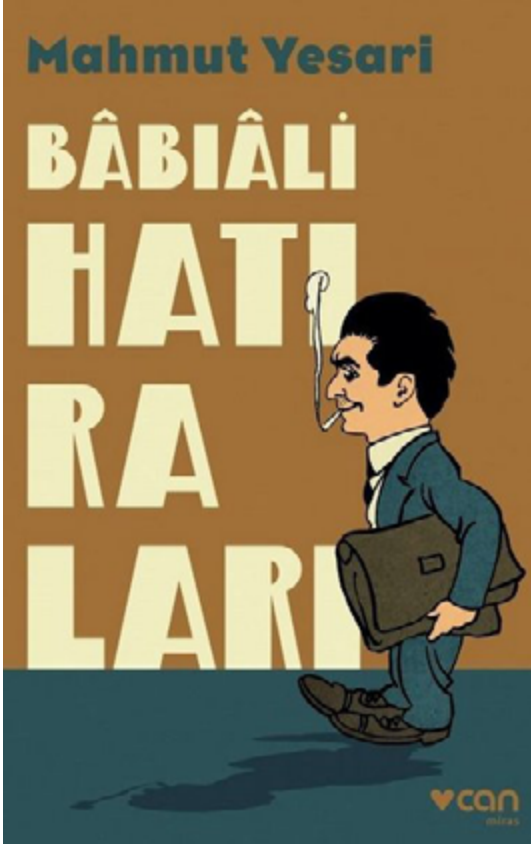
Yazar: Barış Atalay
Yayınevi: Cinius Kitap
Sayfa Sayısı : 98

Babamın Daktilosu: Bukalemun

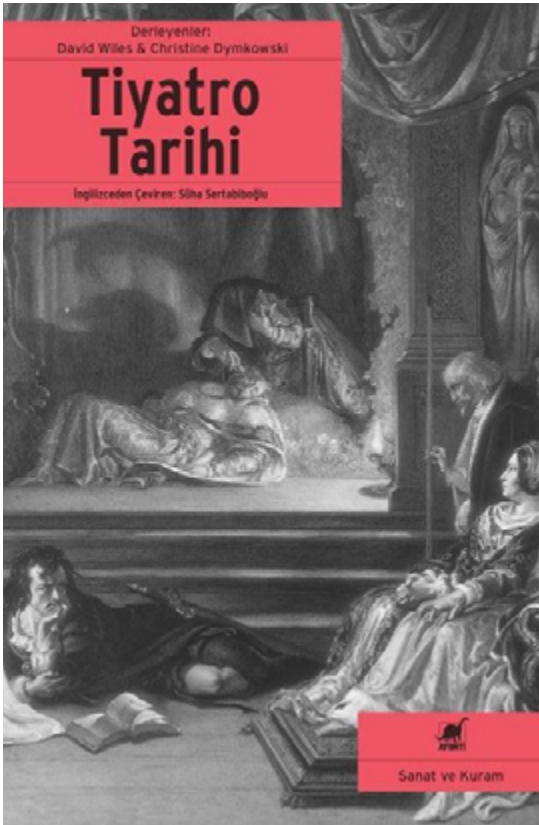
Yazar: Ahmet Hür
Yayınevi: Puslu Yayıncılık
Sayfa Sayısı: 80

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Babıali Hatıraları

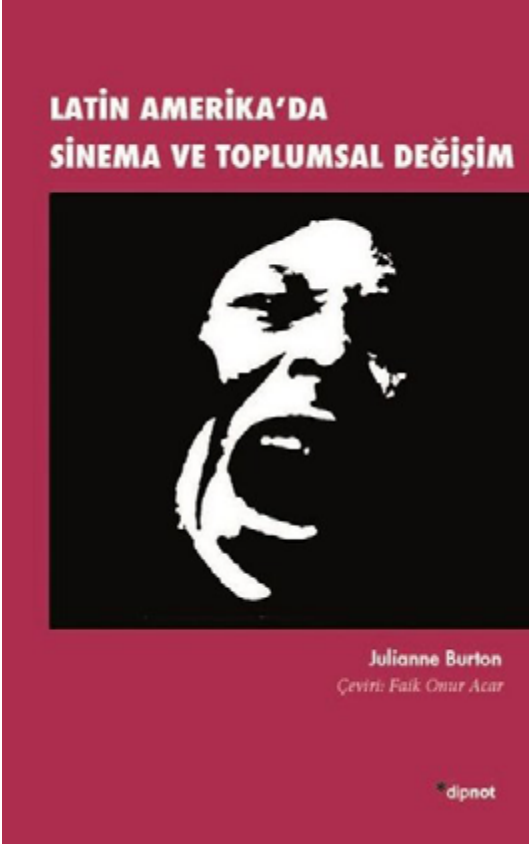
Yazar: **Mahmut Yesari**
Yayınevi: **Can Yayınları**
Sayfa Sayısı : **240**

Tiyatro Tarihi

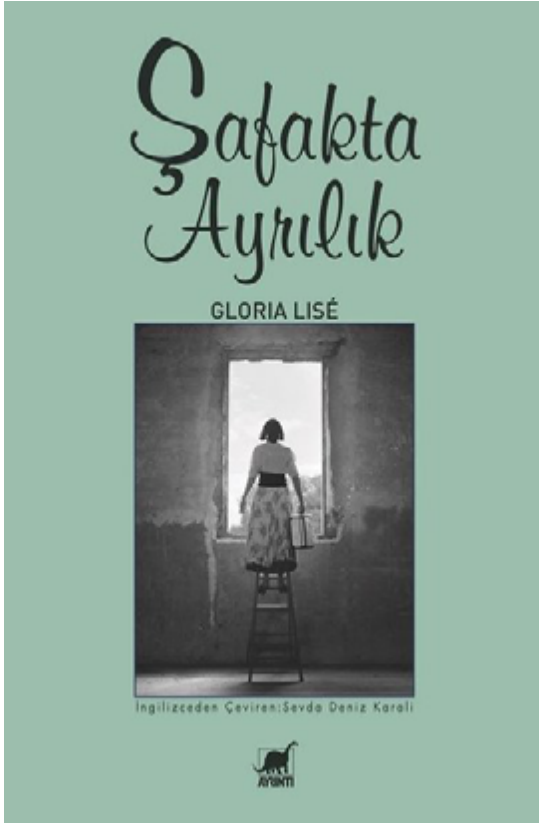
Yazar: **David Wiles, Christine Dymkowski**
Çevirmen: **Süha Sertabiboğlu**
Yayınevi: **Ayrıntı Yayınları**
Sayfa Sayısı: **400**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Latin Amerika'da Sinema ve Toplumsal Değişim

Yazar: **Julianne Burton**
Çevirmen: **Faik Onur Acar**
Yayınevi: **Dipnot Yayınları**
Sayfa Sayısı : **400**

Şafakta Ayrılık

Yazar: **Gloria Lise**
Çevirmen: **Sevda Deniz Karalı**
Yayınevi: **Ayrıntı Yayınları**
Sayfa Sayısı: **160**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Edebiyata Övgü

Yazar: **Ricardo Mazzeo**
 Çevirmen: **Akın Emre Pilgir**
 Yayınevi: **Ayrıntı Yayınları**
 Sayfa Sayısı : 144

Açık Yeşil-Teorisi ve Pratiği ile Bir Ekoloji Rehberi

Yayına Hazırlayan: **Ömer Madra, Ümit Şahin**
 Yayınevi: **Can Yayınları**
 Sayfa Sayısı: 400

ÇOK SATAN KİTAPLAR

EDEBİYAT

1. Şeker Portakalı

Jose Mauro De Vasconcelos, Can Yayınları

2. Bir İdam Mahkumunun Son Günü

Victor Hugo , Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

3. 1984

George Orwell, Can Yayınları

4. Körlük

Jose Saramago, Kırmızı Kedi

5. Hayvan Çiftliği

George Orwell, Can Yayınları

6. İçimizdeki Şeytan

Sabahattin Ali, Yapı Kredi Yayınları

7. Fahrenheit 451

Ray Bradbury, İthaki Yayınları

8. Olağanüstü Bir Gece

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

9. Simyacı

Paulo Coelho, Can Yayınları

10. Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

10. Fareler ve İnsanlar

John Steinbeck, Sel Yayıncılık

12. Satranç

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

13. Kürk Mantolu Madonna

Sabahattin Ali, Yapı Kredi Yayınları

14. Cesur Yeni Dünya

Aldous Huxley, İthaki Yayınları

15. Kırmızı Pazartesi

Gabriel Garcia Marquez, Can Yayınları

ÇOK SATAN KİTAPLAR

EDEBİYAT DIŐI

1. **Metastaz**

Barış Pehlivan-Barış Terkođlu, Kırmızı Kedi

2. **Momo**

Michael Ende, Pegasus Yayınları

3. **Kral Şakir / Dostum Bu Çok Havalı!**

Varol Yaşarođlu, Eksik Para Çocuk

4. **Zafer Sızlanarak Kazanılmaz**

Haluk Tatar, Destek Kitap

5. **Gerçek Tıp Yitik Şifanın İzinde**

Aidin Salih, Yitik Şifa

6. **Hayat Cesurlara Torpil Geçer**

Bircan Yıldırım, Destek Yayınları

7. **İKIGAI - Japonların Uzun ve Mutlu Yaşam Sırrı**

Hector Garcia, Francesc Miralles, İndigo Kitap

8. **İyi Hissetmek**

David Burns, Psikonet Yayınları

9. **Bađırmayan Anneler**

Hatice Kübra Tongar, Hayy Kitap

10. **Hayvanlardan Tanrılara Sapiens**

Yuval Noah Harari, Kolektif Kitap

11. **Seni Anlıyorum Çocuk**

Dilek Cesur, Yediveren Yayınları

12. **Kalbin Temizse Hikayen Mutlu Biter**

Hakan Mengüç, Destek Yayınları

13. **Mustafa Kemal**

Yılmaz Özdil, Kırmızı Kedi

14. **Vazgeçebilmek**

Guy Finley, Destek Yayınları

15. **Gazi Mustafa Kemal**

İlber Ortaylı, Kronik Kitap

gazete duvaR. 'dan oku

4.

[Özne Genel Yayın Yönetmeni Günay: Dergicilik paylaşımcı, insancı ve devrimci bir damardan besleniyor](#)

11.

[Korkunun Irmağında: 90'ların Diyarbakır'ı](#)

18.

[Reklamlar nasıl korku ve arzu üretir?](#)

21.

[Ziya Gül ile geçmişe yolculuk: Karadenizli devrimciler](#)

25.

['Vejetaryen kurt' ve insanın özgürlüğü](#)

